

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku — Ilustrirana priloga „Teden v slikah“

SCLOVENEK

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Vsem, ki so dobre volje

Najnovejšo encikliko Pija XI. o komunizmu, »Divini Redemptoris«, bo zgodovina prištevala k onim velikim dokumentom katoliškega cerkvenega učenja, ki so v usodnih zmedah duha pokazali krščanskemu svetu zopet polno luč resnice. Kakor je »Syllabus« obsodil liberalizem v trenutku, ko je bil velika moda duhovne Evrope, kakor je okrožnica »Pascendi« razgalila nevarno zmoto modernizma tedaj, ko so se ji predajali tudi mnogi krščanski duhovi in je »Rerum novarum« pokazala pravično rešitev perečega socialnega in zlasti delavskega vprašanja, tako prihaja enciklika »Divini Redemptoris« v času, ko so največje kulturne in duhovne dobrine človeštva v nevarnosti, da jih potepta azijsko barbarstvo. Pijeva okrožnica z izredno jasnostjo in preglednostjo obravnava težka in zamotana vprašanja in podaja nauk Cerkve s tisto prepričevalnostjo, ki je lastna edinole resnici.

»Divini Redemptoris« govori predvsem o komunističnem brezbožstvu, kakor ga uči materialisten marksizem in kakor ga komunizem dosledno izvaja v praktičnem življenju. Zelo dolgo so evropski narodi smatrali naraščanje komunizma za nekakšen termometer splošne gospodarske krize in pri tem z grešnim optimizmom upali, da bo z izboljšanjem gospodarskega stanja kar sam po sebi splahnil tudi komunističen val po Evropi. Gotovo ni mogoče prezreti, da so nezdrave in krivične socialne razmere zelo pripravna tla za širjenje komunističnih idej, ki vsled svojega osnovnega negativizma morejo z uspehom kliti le v kakršnekoli smislu razpadajoči družbi! Toda neugodne gospodarske razmere so le do gotove mere predpogoji, nikakor pa ne vzrok za širjenje komunizma. Pravi vzrok je materializem in ateizem, ki je z njim v najtesnejši zvezi in kateremu je v dolgih desetletjih pripravilo tla posebno na moralnem področju liberalno svobodomiselnosti.

Zato se Cerkev bori proti komunizmu predvsem iz verskega in moralnega gledišča. Ne da bi se zamujali pri komunističnih teorijah, vidimo prakso komunističnega življenja, kjer se komunizem dosledno kaže kot neizprosna in zaklet sovražnik božji ter preganjalec vsake nadnaravne religije. Komunizem je prav tako sovražnik vsake duhovnosti, kar ima za praktično posledico, da je pod varljivimi obljubami gospodarskega dviga in napredka zaslužni človeka, ki je duhovno bitje. Vzel mu je njegove naravne, po naravnem pravu neodtujljive svobode, razbil je družino in si iz državnega aparata ustvaril vsemočno teroristično osebje, s katerim zaslužuje družbo, ko ji pri tem obeta, da bo s pomočjo mehaniziranega gospodarstva in na osnovi vrlo konfuznih gospodarskih teorij po tolikih in tolikih žrtvah in morijah v bodočnosti nekoč ustvaril srečen paradiz na zemlji... Komunizem je nauk sovraštva, ki ne odseva le v nepomirljivem razrednem boju, ampak tudi v okrutnem terorizmu od človeka do človeka brez ozira na njegov gospodarski položaj ali kulturno opredeljenost, ako ni v popolnem skladu z »generalno linijo« fihrerja Stalina. Dogodki v Rusiji, v Mehiki in v Španiji so le »naraven sad sistema«, kakor pravi enciklika.

Ker je komunizem sovražnik svobodnega človeka in svobodne družbe, je naravno tudi sovražnik svobodnih narodov. Sovjetskemu žongljanju z narodnostnimi svobodinami v Rusiji noben pameten človek ne naseda, ker dejanja govore drugo pesem. Ne rečemo, da sovjetski narodi, ki niso nikdar poznali politične svobode in so nekoč robovali Ermanarikovim Gotom, pozneje Normanom, ki so jih vladali iz Kiewa, ki so bili stoletja sužnji Tatarov, tudi sedaj pod judovsko kavkazijskim jarmom, ki ga jim je naložil boljševizem, ne čutijo tistega domotožja po svobodi, kakor zrel in v svobodi dorasli narodi, nad katerimi ni stoletja žvižgala opričniška nagajka. Toda tudi v tem pomiznem in k absolutni pokornosti vzgojenem svetu sovjetskih narodov zatirajo boljševiki vsako najmanjše nacionalno gibanje z ognjem in mečem, kakor kaže zgodovina Ukrajine, Georgije in ostalih obrobni narodov. Razumljivo! Kajti komunističnemu materializmu so v njegovi vse izravnavajoči mehanični civilizaciji napoti ne le svobodni poedinci ali svobodni stanovi, ampak tudi svobodni narodi, katerim sicer pušča njih govornice, ne pa v nacionalnem smislu samostalnega življenja z izrazito svojso nacionalno kulturo. Zato je boljševizem miselno tako tuj zapadni evropski kulturi, ki ni le označena po svobodni osebnosti, ampak tudi po stanovski in zlasti nacionalni samozavesti. Zato boljševizem to kulturo sovraži, njene temelje in njeno nacionalno ter mednarodno izživljanje, posebno v kolikor ima krščanski značaj.

Iz teh vidikov se mora voditi tudi boj proti komunizmu. Levji delež v tej borbi svetov pripade vsekakor krščanstvu, zlasti katolicizmu, ki s svojo trdno cerkveno organizacijo predstavlja najmočnejši jez proti brezbožnemu komunizmu. Cerkev je duhovna sila, zato se ona ne bori proti komunističnemu brezbožstvu z armadami, policijo in ječami, ampak z izključno duhovnim orožjem. V tem boju pa ni Cerkev le na straži za svoje lastne duhovne dobrine, za cerkvene ustanove in svetišča, ampak brani istočasno vso zapadno kulturo, brani pravni red in osnove, na kateri je zgrajena vsa zapadna družba. Viden izraz tega duhovnega boja proti komunističnemu brezbožstvu naj bi bila dobra organizirana Katoliška akcija, kot protiakcija brezbožniške akcije. Zato je umljivo, da je baš ta cerkvena organizacija danes predmet najhujših napadov, sumničen, podtikanih in klevet od strani komunističnih in svobodomiselnih brezbožnikov. Nasprotniki ji podtikajo vse mogoče politične cilje, kajti akcija katoličanov jih vedno boli. Hoteli bi nedelavno, spuče Cerkev in duhovščino, ki bi igrala vlogo mistastega psa. Zato nas ni prav nič začudilo, ako so v zadnjih proračunskih debatah oni poslanci in senatorji, ki so znani kot framasoni, čutili nujno potrebo, da napadajo Katoliško akcijo tudi v naši državi. Masonerija igra povsod vlogo zagovornika komunizma.

Ciano v četrtek v Belgradu

Podpis političnega sporazuma z Italijo

Glavna vprašanja: trgovina, manjšine, Albanija

Italijanski zunanji minister grof Galeazzo Ciano

Rim, 23. marca. AA. (Havas) Grof Ciano se odpelje drevi v Belgrad, da podpiše politični dogovor, ki naj uredi večidel med Italijo in Jugoslavijo odprtih vprašanj.

Razgovori so se vršili že več mesecev. Zdi se, da se je z italijanske strani ureditev pospešila zadnje dni, in da je to vprašanje osebno vzel v roke Mussolini, ko se je vrnil iz Tripolisa.

Glavna vprašanja, ki so bila predmet pogajanj so bila tale:

1. vprašanje bivanja ustašev in jugoslovanskih teroristov v Italiji, ki so že dalj časa pod strogim nadzorstvom italijanskih oblasti,
2. vprašanje imetja italijanskih državljanov v Dalmaciji. Gre za prebivalce te pokrajine, ki so po vojni optirali za italijansko državljanstvo,
3. razna vprašanja, ki se tičejo jugoslovanske manjšine v Italiji,
4. vprašanje italijanskega vpliva v Albaniji.

Znano je, da ni Jugoslavija nikoli dejansko priznala položaja, ki ga Italija zavzema v Albaniji na podlagi sklepov veleposlaniške konference.

Proučevala so se še razna vprašanja, vendar ni videti, da bi se dosegla prav tako zadovoljiva ureditev za vse. Mislijo med drugim, da se bo albansko vprašanje rešilo posebej. Po drugi strani pa ni znano, ali bo teritorijalno izrečno priznano in precizirano z dogovorom, ki bo podpisan.

Gospodarska pogajanja se bodo pa nanašala na obnovo trgovinske pogodbe, ki poteče 31. marca.

Odjek v Londonu

London, 23. marca. b. Rimski dopisnik »Morningpost« poroča po informacijah iz verodostojnega vira, da se lahko že koncem tega tedna pričakuje podpis italijansko-jugoslovanskega političnega in gospodarskega pakta. Pogajanja so se pričela na gospodarskih temeljih in so stopila naenkrat v važno politično razvojno dobo. Pogajanja med Italijo in Jugoslavijo predstavljajo novo obliko za zблиžanje med obema državama. Čeprav političen pomen te pogodbe ne bo prišel takoj do izraza v polni meri, se vendar je sedaj opaža na jugovzhodu Evrope njen vpliv. Pogajanja med Italijo in Jugoslavijo spremljata ostali dve državi, ki sta včlanjeni v Mali zvezi, z največjim zadovoljstvom.

Mnenje v Rimu

Rim, 23. marca. b. Politični krogi pripisujejo velik pomen potovanju italijanskega zunanje ministra grofa Ciana v jugoslovansko prestolnico. Trdi se, da se bo grof Ciano pri tej priliki vsestransko razgovarjal z jugoslovanskim ministrskim predsednikom in zunanjim ministrom g. dr. Milanom Stojadinovičem o številnih političnih, gospodarskih in kulturnih problemih, ki so se pojavili v

teku zadnjih par mesecev. V zvezi s tem obiskom bo podpisana med Italijo in Jugoslavijo tudi trgovinska pogodba, glasom katere se bo Italija obvezala, da bo od Jugoslavije kupovala 30 do 40 odstotkov njenih potreb po živini, perutnini in lesu. Razen tega se trdi, da bo Italija šla na roko Jugoslaviji tudi glede njenega trgovinskega brodivja.

Odmev v Berlinu

Berlin, 23. marca. AA. (DNB). V berlinskih poučenih krogih govore glede na jutrišnji obisk italijanskega zunanje ministra grofa Ciana, da bodo pri tej priliki podpisali italijansko-jugoslovanski »gospodski« dogovor. Razen tega bo podpisan tudi nov gospodarski dogovor med Italijo in Jugoslavijo. Obisku grofa Ciana pripisujejo v Belgradu velik pomen.

Nemška razglabljanja o sporazumu med Jugoslavijo in Italijo

Nemčija posveča veliko pozornost zблиžanju med Italijo in Jugoslavijo. Med vsemi listi pa je o tem vprašanju priobčila najbolj značilen članek »Frankfurter Zeitung« z dne 22. marca pod naslovom »Latinski sestri«, v katerem tako-le piše o »prizadevanjih Italije, da si zase pridobi Jugoslavijo«:

Leta in leta so v Parizu govorili, da nobeni francoski vladi ni mogoče voditi kakšne tvorne politike z državami Male zveze, ako si ni popolnoma gotova sodelovanja Italije. Treba je pogledati samo z e m lje vid, pa bo moral vsakdo razumeti, da ima Francija do krajevnega območja, kjer ležijo države Male zveze, samo en dostop, in ta gre skozi Italijo v Jugoslavijo.

Medtem pa je prišlo do francosko sovjetskega pakta, ki je obsežen del francoskih obveznosti

prevailil na Rusijo in države Male zveze, posebno pa Českoslovaško potisnil v nejasen položaj.

Vendar pa je res, da je pariška vlada vedno in neprestano zahtevala zблиžanje med Jugoslavijo in Italijo in Laval se je celo trudil, da bi to zблиžanje dosegel kot predpogoj za svojo pogodbo z Mussolinijem. Spominjamo se še, da je bil uspeh teh prizadevanj edinole ta, da je italijanski poslanik v Belgradu takrat dal neko neobvezno izjavo glede tega vprašanja. Rezerviranost Italije je bila naravna. Kajti sporazum med Italijo in Jugoslavijo, kot ga je želela Francija, naj bi se zgradil na Jugoslaviji, ki bi že bila vzdana v francoski splošni varnostni sistem. To bi bilo Mali zvezi dalo mnogo večjo enotnost v nastopu proti Nemčiji.

Ako se danes Italija močno prizadeva, da bi se spravila s svojim sosedom na Jadranu, potem moramo vedeti, da to dela v polnem prepričanju, da bo takšen sporazum mogoč izven francoskega varnostnega sistema in da bo jadranški sporazum izključil potrebo francoskih varnostnih predlogov. Francija za takšen razvoj ni nikakor slepa. Za pred nekaj časa je državam Male zveze ponudila pogodbo o medsebojni pomoči, pogodbo, ki bi te države, ki so se do sedaj zavarovale samo proti Madjarski, vzpostavila, da bi si medsebojno jamčile tudi obrambo proti Nemčiji. V začetku aprila bodo države Male zveze na konferenci v Belgradu morale zavzeti odločno stališče k tej francoski ponudbi. Razume se, da bi sporazum med Italijo in Jugoslavijo vsako povečanje delavnosti držav Male zveze proti Nemčiji zelo oviral. Na konferenci v Belgradu se bo pokazalo, če so italijanska prizadevanja rodila kakšen uspeh ali ne.

Francosi imajo v pogledu političnega razvoja v jugovzhodni Evropi tolažbo, ki pa ni bogve kaj vredna. Oni menijo, da sicer nekaj tako zaželjeno prijateljstvo med Italijo in Jugoslavijo ne bo več imelo tistega pomena in ne tiste vsebine, toda takšen sporazum bo imel navzlic temu to prednost, da bo postavil neprenehno oviro nemškemu prodiranju proti jugovzhodu...

Sklepi v Pragi

Škodove tovarne se zgrade v Romuniji Zbližanje Male zveze z rimsko trozvezo

Praga, 23. marca. AA. ČTK Na gala večerji, ki jo je priredil na čast Tataresca predsednik vlade dr. Milan Hodža, so bili še francoski poslanik de Lacroix, jugoslovanski poslanik dr. Protič in mnoge uradne, vojaške in meščanske osebnosti. V zdravici je ministrski predsednik Hodža izjavil, da veže obe državi in Jugoslavijo nekaj več kot samo politični sporazum. Ta edinstvo sloni na naši zgodovini in na naši politični volji. Ta solidarnost se je pokazala že v dobi leta 1848 in pri tem je omenil dr. Hodža svetle like Svetozaria Miletiča in Ljudevita Gaja. Prvi je bil pionir edinstva med Srbi na Madjarskem in drugi pionir edinstva med Hrvatimi. Nikdar ne bomo pozabili na dobo te naše skupne borbe, našega skupnega prebujenja, naših skupnih uporov, naših skupnih ponizanj in naših skupnih zmag. Mala zveza zasleduje sedaj iste pozitivne cilje. Že dve leti proučujemo ugodne temelje za sodelovanje podonavskih držav. Uradno poročilo o sestanku dveh zastopnikov rimskega protokola dokazuje, da je to sodelovanje mogoče in zaželeno. To sodelovanje bi se lahko razširilo na sodelovanje z Italijo in Nemčijo in bi bilo tako zelo koristno vsej Evropi, ideji civilizacije in bi to idejo tudi podprlo.

Tatarescu je v svoji zdravici poudaril iste misli.

Ministrski predsednik Tatarescu je danes obiskal v Pragi več tovarn, posebno dolgo pa je ostal v avtomobilski tovarni. Opoldne je priredil vojni minister kosilo, ki se ga je udeležilo mnogo vodilnih osebnosti iz vlade in vojske, posebno pa tudi iz vojne industrije. Popoldne je ob 16 predsednik vlade Tatarescu obiskal upata Zavorala.

Praga, 23. marca. b. Jutranji tisk obširno komentira pogajanja, ki jih vodi v Pragi romunski ministrski predsednik Tatarescu s českoslovaškimi državniki. »Česke Slovo« je mnenja, da se bo pri tej priliki proučilo vprašanje odnosov Male zveze do ostalih držav srednje Evrope. Ni res, da bodo pri tej priliki padli neki novi predlogi. Mala zveza je že poudarila svojo voljo za zблиžanje z državami v Podonavju in so imele druge države dovolj prilike za sporočitev stvarnih predlogov. Vse kaže, da notranji odnosi v nekaterih državah še niso popolnoma jasni in da bo treba nekaj storiti, bodisi v pozitivnem ali pa negativnem smislu. V takšnih razmerah lahko države Male zveze samo čakajo ter se od njih ne more pričakovati, da iz dneva v dan prihajajo z novimi predlogi. Agrarni »Venkov« piše, da se je Tatarescu v glavnem bavil z vprašanji oborožitve romunske armade in da zaradi tega ni prav nič čudnega, če je obiskal Českoslovaško.

London, 23. marca. b. »Daily Telegraph« poroča v zvezi z obiskom romunskega ministrskega predsednika Tataresca v Pragi, da je njegovo potovanje v českoslovaško prestolico predvsem v zvezi z izenačenjem oboroževalnega sistema držav Male zveze Českoslovaška je sklenila, da ustanovi v Romuniji podružnico škodovih tovarn, ki bo v slučaju vojne oskrbovala Romunijo, Českoslovaško, pa tudi Jugoslavijo s potrebnimi vojnimi materialom. To je posebno važno, ker se glavni del škodovih tovarn nahaja v Plznu, ki je preblizu nemške meje. Zgraditev podružnice škodovih tovarn v Romuniji se bo pospešila, kar se bo le dalo.

Pa tudi nacionalni misli že iz zgoraj navedenih razlogov pritiče borba proti breznarodnemu komunizmu. To je več kot naravno. Saj imamo države v Evropi, ki skušajo svojo protikomunistično borbo fundirati zgolj na nacionalni etos, kar sicer more voditi do krivičnega pretiravanja in do oboževanja druge skrajnosti — je pa, kakor rečeno, ta borba iz nacionalne zavesti nekaj povsem naravnega. Zato moramo tem bolj obžalovati, da pri nas v Jugoslaviji in zlasti v Sloveniji protikomunistična borba pri ljudeh, ki se prištevajo k tako zvanemu absolutnemu nacionalizmu, ne najde tiste opore kakor bi bilo potrebno. Vemo, kje so pravi vzroki. Tabor, ki si lasti pri nas naslov »nacionalističen«, je tako preprojen z antiklerikalizmom, da misli, da se tudi proti skupnemu nasprotniku ne more boriti rano ob rami s krščanskimi ljudmi v parlamentarnih in senatnih debatah smo od nacionalističnih voditeljev slišali mnogo govoriti proti pravoslavnemu, muslimanskemu in katoliškemu »klerikalizmu«, z drugimi besedami proti vsem trem veroizpovedim v naši državi — ker vemo, kaj v ustih teh ljudi »klerikalizem« pomeni — nismo pa slišali nobene načelne besede proti komunizmu. Ko prebiramo njih časopise, ni težko odkriti prikrito in neprikrto ljubimkanje

z boljševizmom, ker menda v svoji strastni zaslepljenosti mislijo, da jim bodo komunisti in drugi prevratni elementi pomagali zrušiti »klerikalizem« v državi, potem pa bo III. internacionala zopet nje ustoličila na oblast! Ko bi ti krogi pod masonsko taktirko v naši državi pomenjali več, kakor dejansko pomenjajo, bi tolikšna kratkovidnost »nacionalnihi« ljudi mogla za državo postati usodna. Tako pa nam le potrjuje staro resnico, da je ob Bogu najgloblje ločilo duhov. Nič ni težje najti, kakor v kulturnih vprašanjih strpnega svobodomiselnega.

Vendar so te vrste prav njim namenjene. Kajti so med njimi tudi ljudje, ki iskreno ljubijo državo in narod, tudi slovenski narod in ki ne bi hoteli nikdar doživeti, da bi kaka komunistična internacionala z njim delala eksperimente. Njihova dolžnost bi bila, da v smislu zdravega nacionalizma začno v svojih vrstah odločno borbo proti komunizmu in da premagajo v svojem srcu grozo pred katolicizmom in krščanstvom, ki, kakor dobro vedo, ni narodne ideje nikdar zatiral, ampak jo negoval ter s svojimi najboljimi sadovi plemenitilo, ker sicer bi ne bilo danes ne Slovencev, pa tudi ne Jugoslovancev. Drin.

Silen vtis papeževe okrožnice o katoliški cerkvi v Nemčiji

Rim, 23. marca. AA. (Havas). Po vtisih, zbranih v vaticanskih krogih, tako posvetnih kakor duhovniških in mednarodnih, se potrjuje, da vsebina in obseg včeraj objavljene enciklike o katoliški cerkvi v Nemčiji presegata vse pričakovanje, ki se je pojavilo v teh krogih v trenutku, ko se je izvedelo, da bo izšel ta dokument. Tisti del, ki je najbolj zbudil pozornost, je oni, ki se nanaša na neprestano kršitev konkordata po Nemčiji, in ki opozarja na nedotakljivost in spoštovanje pogodb. Tudi tisti del enciklike je zbudil pozornost, ki obsaja rasiistično politiko, ki priznava samo nacionalnega boga in nacionalno cerkev, kar pomeni vrnitev k predkrščanskemu germanskemu poganstvu in poganstvu mnogobojstva.

Vatikan, 23. marca. AA. (Havas). Nemški poslanik pri sv. stolici je dobil navodilo, da protestira zaradi objave enciklike o katoliški cerkvi v Nemčiji. Sodeč po nekaterih indicijah, dobljenih v nemških krogih, računa berlinska vlada z možnostjo odgovora konkordata.

Vsa nemška policija na nogah

Berlin, 23. marca. c. Izve se, da je bila vsa nemška policija na nogah v soboto, ko se je izvedelo, da bo v cerkvah prebrana papeževe poslanice proti kršitvam konkordata s strani nemške vlade. Policija je skrbno iskala besedilo spomenice in je hotela zapleniti že v tiskarni. Ves teden so stražili tiskarne »Germaniec« v Berlinu in vršili

preiskave celo pri stavcih Spomenica pa je bila tiskana v provinci in v nedeljo zjutraj so jo pogumni katoliški mladeniči na motorjih prevažali po katoliških farah.

Nemška vlada misli iti do skrajnosti v tej mučni zadevi s katoliške cerkve. Nemški veleposlanik v Vatikanu je dobil naročilo, da naj danes zahteva pri kuriji pojasnila, zakaj je bila spomenica prečitana v cerkvah brez vednosti nemške vlade. Trdijo celo, da bo nemška vlada vsak čas odpovedala konkordata.

Kako sodijo vladni krogi Italije

Pariz, 23. marca. b. Po mnenju uradnih italijanskih krogov bo zaradi enciklike sv. očeta hudo ogrožena os Rim—Berlin. V Rimu so prepričani, da se bodo neprijaznosti med rajhom in Vatikanom še bolj poostrele in že danes krožijo po Rimu vesti, da bo v najkrajšem času odpoklican nemški poslanik pri Vatikanu von Berger. V rimskih krogih so občudovali odločnost, s katero je sveta stolica nastopila proti narodnemu socializmu. Brez dvoma se je papež zavedal dejstva, da je s svojo encikliko razširil in poostrel politično borbo v tretjem rajhu.

Papež je pred koncem svojega življenja dal s svojo spomenico katoliškemu svetu svoj zadnji dogmatski politični in socialni testament.

V mednarodnih političnih krogih je enciklika naletela na veliko razumevanje onih narodov, ki že skozi 20 let branijo svetost pogodb in dane

Po španskih bojiščih

Pariz, 23. marca. b. Radio agentura poroča iz Seville, da so v univerzitetnem naselju čete Maročanov prodirle vse do kraljeve palače in da se vodijo hude borbe po ulicah. Agencija Radio poroča, da čete generala Queippa de Llana stalno napredujejo v pokrajinah Cordobe in da so po petdnevnih krvavih borbah zavzele Posoblanco. Sedaj napredujejo proti Andujari in Almadoni. Pri svojem zmagovalnem pohodu so ujeli 7000 članov mednarodne brigade in zaplenili ogromni vojni material.

Sevilla, 23.3. marca. c. Nacionalistične čete so pri Cordobi prodirle skozi prve vrste rdečih milicnikov in zavzele dve vasi, ki imata velik strateški pomen. Kljub zelo slabemu vremenu so se nacionalistične čete takoj utrdile na novih postojankah.

Salamanca, 23. marca. b. Nacionalistični glavni štab tudi danes ne govori o večjih operacijah in pravi, da na posameznih bojiščih ni bilo nič posebnega. Nacionalisti poročajo, da so rdeče čete skušale izvesti napad pri Aravacia, kjer so pa bile odbite.

Na bojišču divizij Avilla in Soría ni nič novega. Nacionalistična letala so napravila samo hudo napad na Valencijo in sicer z 10 bombniki, ki so napravili ogromno škodo. Bombe so porušile mnogo vojaških objektov, dvignile v zrak številna munijska skladišča in orožarne ter napravile pravo puščavo v luki. Nacionalistična letala so uspešno napadla tudi republikanske postojanke v ozadju pri Alcala de Jenares.

Po informacijah iz nacionalističnega štaba je prišlo v Kataloniji do velike stavke, ki bo zelo škodovala obrambi. Delavci zahtevajo povišanje plač in lepše postopanje, zlasti nezadovoljni so delavci s sovjetskimi specialisti, ki nadzirajo njih

delo. Ta stavka zna zelo škodovati obrambi Katalonije.

Razen tega poroča nacionalistični štab, da se je predsednik valencijske vlade Largo Caballero obrnil na nujno pomoč k barcelonski vladi in jo prosil, naj pošlje okrepitve za Madrid, ki je sedaj predvsem angažiran na Guadalajari in mu grozi nevarnost protiofenzive belih čet. Katalonska vlada še ni sklenila ničesar. Caballero je tudi opozoril, da je imela vladna posadka na Guadalajari velike izgube in bo sedaj vse odvisno od tega, če bodo republikanci lahko vzdržali protiofenzivo nacionalističnih sil.

London, 23. marca. b. V tukajšnjih diplomatskih krogih se čuje, da je Mussolini izdal iz Libije grofu Ciano brzojavni nalog, naj obvesti sira Erica Drummonda, da je Italija pripravljena umakniti iz Španije vse protiofenzive, če bi to storila tudi sovjetska Rusija. Po vseh iz Španije so italijanske čete pretrpele hude izgube ter so imele 3000 mrtvecev in ravno toliko ranjenih. Število ujetnikov znaša dotedaj 357.

Smrt dveh poslanikov:

Dr. Grujiča v Londonu
Dr. Nastasijevića na Dunaju

London, 23. marca. AA. Tu je nepričakovano umrl jugoslovanski poslanik v Londonu dr. Slavko Grujiča.

Dunaj, 23. marca. AA. (Korbiro). Danes dopoldne je poslanik kraljevine Jugoslavije na Dunaju, Djordje Nastasijević, nanageloma preminul.

Proračun pred senatom Ponovne izjave notranjega ministra

Belgrad, 23. marca. m. Na snočnji seji senata je po ekspoziciji ministra dr. Korošca pri pretrsu proračuna notranjega ministrstva govoril senator Ivan Hribar. V svojem govoru je poudarjal, da je senator Ilićanović že pred več leti predložil senatu zakon o pobijanju korupcije. V zvezi s tem zakonskim osnutkom senator omenja razne afere, kakor Našičko in druge. Končno je predložil resolucijo, s katero naproša krvlado, naj predloži narodnemu predstavništvu zakon o pobijanju korupcije. Obenem naproša vlado, naj čimprej izdela zakonski osnutek o decentralizaciji državne uprave.

Nato je govoril senator Popović (JNS), ki se je bavil z raznimi notranje-političnimi vprašanji. Zlasti je kritiziral poslovanje »Seljačke sloge«. Govoril je o navodilih dr. Mačka, novoizvoljenim občinskim odborom ter o »Seljački zaščiti«, za katero je dejal, da ima že več organizacij v savski banovini. Notranje ministrstvo je napadel tudi zaradi tega, češ da na državni praznik 1. decembra na poslopju palače banske uprave v Zagrebu ni bila izobešana državna zastava. Istotako tudi ni bila izobešana ob priliki zasedanja banskega sveta. Ob kritiki federativne ureditve države je napadel tudi dr. Mačka, za katerega pravi, da govori doma eno, v tujini pa drugo.

Govorniku je vpadel v besedo senator Smodej z besedami: »Kljub temu se pri volitvah družite z njim!«

Popović: »Kadar se bom družil, tedaj mi očitajte!«

Smodej: »V vsej Sloveniji ste se vezali z njim!«

V svojih nadaljnjih izjavah je Popović obširno bavi s komunističnim vprašanjem in med drugim tudi poudarja, da komunisti v tajnih okrožnicah naročajo svojim ljudem, naj vstopajo v vse opozicijske organizacije ter tudi v vladne in naj povsod sejejo razdor in nezadovoljnost. Komunisti se po izjavah govornika tudi pri nas trudijo za ustanovitve ljudske fronte. Tako bi bili tukaj lahko marsikaj povedali, na primer tudi to, da takšna fronta pred zadnjimi občinskimi volitvami še dejansko ni bila ustanovljena, a se je vseeno že tedaj družila proti JRZ. O tem je seveda molčal kakor grob. V svojih nadaljnjih izjavah je skušal pobiti včerajšnja izjavanja senatorja Smodeja o vzrokih širjenja komunizma in je v tej zvezi omenil nekatere francoske vlade, kakor na primer vladi Clemenceauja in Tardieuja.

Smodej mu vpada v besedo: »Nikar vendar ne primerjate francoskih vlad s svojim režimom. Tam ni bilo nasilja kakor pri vas!« Pri teh besedah go je JNSarji silno razburili, kakor vedno, kadar jih kdo zadene v živo.

V svojih nadaljnjih izjavah je senator Popović zastopal mnenje, da je edino avtoritativni režim snosoben zaščiti komuniste.

(Kako jih je JNS »dušila in zadušila«, ve vsa javnost. Op. ured.)

Končno je govornik pozval vlado, naj rešuje resna socialna vprašanja ter na ta način pobija tudi komunizem.

S temi predlogi je senator Popović prišel vsekakor prepozno, ker se je sedanja vlada že od vsega začetka zavedala resnosti tega vprašanja in se je takoj lotila rešitve socialnih vprašanih, ki jih je do danes rešila več kot katerakoli vlada, ki je bila doslej pri nas na krmilu. Senator Popović je že od vsega začetka v senatu in je imel že nešteto krat priliko apelirati na vlado JNS, da bi bila v tem pogledu kaj ukrenila, toda ta vlada ni bogve kaj storila. Govornik se je enostavno postavil na stališče, da je najboljša, če se odgovornost za vse in tudi za to, kar se je zgodilo pod JNS, enostavno vrne na sedanjo vlado.

Odgovor dr. Korošca

Na izjavanja senatorja dr. Popovića je takoj odgovoril notranji minister dr. Korošec, ki je dejal, da je Popović slabo obveščen, ker je bila na dan 1. decembra obešana na banski palači v Zagrebu državna zastava, istotako pa so bile razobešene državne zastave na vseh banskih in samoupravnih poslopih. Glede razobešanja zastave na dan otvoritve banskega zasedanja v Zagrebu pa je bil nesporazum. Glede navodil dr. Mačka novoizvoljenim občinskim odborom je dr. Korošec dejal, da je senatorju gotovo znano, da so bila vsa ta navodila zaoplenjena in konfiscirana. Če so pa takoj občinski odbori črtali postavko za rekrutacijo, so jih na zahtevo nadzorne oblasti morali tudi takoj vnesti v proračun in se smele te postavke uporabiti samo v svrhe, za katere so določene. Istotako ni točna trditev, da obstoja v državi komunistična obrambna četa. Samo ena taka četa je bila v Zagrebu. Znano vam je, da je bil tedaj, ko je prišlo do spopadov, ubit neki stražnik in je bil morilec justifikiran. Od tega časa se ni pokazala nobena komunistična obrambna četa več. Po komunističnih navodilih je zares določeno ustvarjanje takih čet,

toda državna oblast je budna, da se nobena taka organizacija ni mogla več ustanoviti. (Dolgotrajno odobravanje.)

Naslednji govornik je bil Pavle Vujić (JNS), ki se je bavil predvsem z razpisom notranjega ministrstva okrajnim načelnikom glede dejstva, ki ga je dobilo notranje ministrstvo, da se komunisti vrivajo tudi v sokolske organizacije. Pravi, da je zaradi tega zavladalo velikansko razburjenje med Sokoli v Primorju. Govornik trdi, da ne ve, kaj bi bilo, če bi se med njimi pojavil notranji minister.

Pri tej priliki je vstal notranji minister dr. Korošec in odgovoril:

»Celo stvar bi jim bil pojasnil in ničesar ne bi bilo. Pojasnil bi jim tako, kakor sem to vam, kljub temu že tretjič naenkrat to vprašanje. Senator Vujić je od njega za to vprašanje že dobil odgovor, ter ne more vedno znova naenkrat tega vprašanja. V svojih vrstah imate strokovnjaka za komunistična vprašanja v osebi g. Milana Popovića, ki je sam dejal, da imajo komunisti od svojega vodstva nalogo, da se vrivajo v vse organizacije, v nacionalna, socialna, pevka in kulturna društva. Popović je tudi vedel, da imajo komunisti nalogo, da se vrinejo v sokolske organizacije. Kakor hitro je notranje ministrstvo dobilo takšno prijavo, je postopalo, kot v takih slučajih vedno postopa. Mi smo nadzorna oblast in ne vemo, kako je na terenu. Zato pošiljamo take prijave banjskim upravam z nalogo, da se ugotovi, če so resnične ali ne.

Ministrstvo je tudi v tem primeru poslalo dotično prijavo banski upravi z nalogo, da se ministrstvo obvesti o rezultatih. Zaradi tega se nam ne more očitati, da smo nekaj delali ali pisali proti sokolstvu in Sokolom, temveč smo po svoji uradni dolžnosti, kakor to vedno delamo, kadar dajemo takšne prijave, prosili pristojno oblast, da jih prouči in ugotovi njihovo resničnost. Zaradi tega ni bilo potrebno vzmernjenje. Poslali smo tudi svojega višjega uradnika, da se sestane s člani vodstva Sokolske zveze, da jim vso zadevo pojasni. Zaradi tega tudi ne verjamemo, da bi se bil kdo razburjal, razen gg. senatorjev.«

Senator Glušac: »Pa so se!«
Dr. Korošec: »Če se je kdo razburjal, se je zaradi tega, ker ni bil poučen. Sedaj ste informirani in mislim, da je stvar likvidirana.«

Dr. Albert Kramer

Po kratkem pojasnilu Vujića je dobil besedo glavni tajnik JNS g. dr. Albert Kramer. Uvodoma zamerja vladi, da ni dala pojasnil glede notranjepolitičnih vprašanih, ter so se omenjale samo stare izjave.

Minister dr. Korošec: »Ali hočete, da svojo izjavo ponovim? Ali rabite gramofonsko ploščo?«

Dr. Kramer nadaljuje ter pravi, da je notranji minister danes citiral v svojem govoru izjavanja predsednika vlade.

Dr. Stojadinović: »Ista vlada, ista politika!«
Dr. Korošec: »Ista načela, iste smerne!«

Dr. Kramer pravi dalje, da je bilo prvo izjav v ekspoziciji notranjega ministra zanimivih. Tako je sedaj jasno, kdaj bo vlada izdala politične zakone, zamerja pa, da je v pogledu novega zakona o volitvah poslancev v senatu manj povedal kakor pa v skupščini.

Dr. Stojadinović: »Volilni zakon se pač tiče poslancev, ne pa senatorjev!«

Dr. Kramer zamerja dr. Korošču, da ni ničesar govoril o banovinskih samoupravah, ter pravi, da o tem ni bilo niti sence. Dr. Kramer je uvodna izjavanja notranjega ministra gotovo preslišal, ker je dr. Korošec uvodoma izjavil, da notranje ministrstvo izdeluje nov zakonski osnutek o banskih samoupravah. Dr. Kramer je nato prešel na politične razmere v Sloveniji in ugotovil, da je dr. Korošec ob priliki sklenitve sporazuma z dr. Stojadinovićem ta sporazum postavil na osnovno interesnih območij. Notranji minister je po izjavi dr. Kramerja dobil dravsko banovino v politično eksploatacijo svoje stranke. (Smodej: »... ki je bila prej pod vašo!«) — Dr. Kramer pravi, da je Slovenija danes nekaj »corpus separatum«, nekaj pašulak, ne toliko notranjega ministra, kolikor bana dr. Natlačen. — Senator Pucelj, ki se sprejaha med klopi in govorniškim odrom, je pri teh besedah napravil medklke: »Ni tam samo dr. Natlačen, tam je še Gabrovšek, Tomazin in drugi.«

Dr. Kramer je nato orisal svojim tovarišem strahote postopanja sedanjega režima v Sloveniji, kjer da so jugoslovanski nacionalisti prava raja. Govori o premeštitvah uradništva in pravi, da se je napravila popolna zmeda. — Smodej: »Kakšna zmešnjava? Nobene zmešnjava ni! Sedaj se je napravil šele red!« V besedni dvoboj med Smodejem in dr. Kramerjem se je vmešal še Pucelj z besedami: »Ja, ja, sedaj imate polno ljudi brez potrebnih kvalifikacij.« Smodej Pucelju: »Se pol krivic ni popraviljen!«

Dr. Kramer je bil tako drzen, da je omenil predstavitev sodnikov neposredno pred 3. septembrom ter dejal, da to vprašanje obravnava njegova posebna interpelacija. To je govoril dr. Kramer ob prekinjevanju Pucelja, isti gospod Kramer, ki je bil s Puceljem vred aktiven minister, ko je bil celotni senat upravnega sodišča v Celju brzojavno upokojen, ker je pravilno in po zakonu razsodil, da je internacija dr. Korošca in tovarišev protizakonita. Dr. Kramer govori dalje tudi o gonji proti županom JNS, o postopanju ministra za telesno vzgojo naroda proti gasilskim organizacijam. Napadel je novo vodstvo gasilske zveze v Sloveniji zaradi novega poveljstva, za katero pravi, da se organizira na temelju starega orlovskega reda. Dr. Korošec dr. Kramerju: »Vi veste, da to ne spada v notranje zadeve!« Dr. Kramer: »Spada, ker sem govoril o intervenciji okrajnih načelnikov.« — Dr. Korošec: »Okrajni načelniki intervencirajo tudi v drugih resorih. Gasilstvo ni pod menoj!«

Po mnenju dr. Kramerja se povsod zlorablja politična oblast zaradi preganjanja nacionalistov. — Pucelj opozarja dr. Kramerja: »Pazite, dr. Natlačen je tu! Vse zapisuje, da bi potem dajal navodila!«

Dr. Korošec odgovarja Pucelju: »Samo govoriti ne sme!«

Tudi predsednik vlade odgovarja Pucelju: »Toda zapisati si sme!«

Dr. Kramer se je nato pritoževal tudi, da je lansko leto na nekem sestanku senatorjev in poslancev hotel biti navzoč tudi policijski komisar, ki se ga nikakor niso mogli izbežiti.

Dr. Korošec pojasnjuje: »Tako je po zakonu!« Govoril je tudi o kaznih, ki gredo morda že v stotisoče. Omenil je samo en slučaj z vajencem v logaškem okraju, ki je bil kaznovan na 500 din radi neke brošure. Napada bansko upravo radi Vajeniškega doma, ki ga je imelo prej Obrtniško društvo. Kritizira tudi prestavljanje učitelstva in pravi, da se prestavljajo učitelji samo zato, da bi se onesposobili za delo v sokolskih organizacijah. Ljudskoškolskega referenta Erjavca napada radi tega, ker baje otrokom pravi, da ni treba pozdravljati z »Zdravo!« Kritizira vodstvo socialne politike in pravi, da se na socialnem in humanitarnem polju postopa po geslu: Klerikalcem groš, nacionalistom pa knof! Pravi nadalje, da je bila na sam božični večer ukinjena podpora iz banovinskega bednostnega fonda večjemu številu brezposelnih inteligentov.

Dr. Korošec zavrača dr. Kramerja in pravi, da ni res in da ni bila ukinjena ta podpora.

Dr. Kramer nadaljuje: »Tako se je govorilo! Doma imam imena!«

Dr. Korošec ga zavrača: »Ta imena so napačna!«

V svojih nadaljnjih izjavah je udrihal po klerikalcih, po klerikalnem režimu. Navaja vse očitke, ki so padali na JNS-arje, češ da so fašisti, filoboljševiki in še hujše. — Smodej potrjuje ter pravi: »Tako, kakor delate: danes tako, jutri pa takol!«

Dr. Kramer je nato hotel govoriti o tozadevnem pisanju »Slovenec« ter pričel z besedami: »Na najnovejšo tezo organa ministra za notranje zadeve...«

Dr. Korošec takoj vpada: »Kakšnega organa? To ni res!«

Dr. Kramer popravlja in nadaljuje: »... organa prijateljev notranjega ministra, organa tiskovnega društva v Ljubljani za katoliško akcijo v dravski banovini, ki obstoja iz katoliške duhovščine...«

Dr. Korošec zopet vpade dr. Kramerju v besedo: »To zopet ni res!«

Dr. Kramer je govoril o nekem sestanku, ki da so ga imeli okrajni načelniki koncem septembra.

Dr. Korošec vpraša govornika: »Kdo vam je to dejal?«

Dr. Kramer: »To je avtentično!«

Dr. Korošec ga zavrača: »Jaz vam tega ne verjamem!« — V besedni dvoboj se vmeša senator Smodej: »Vam nič ne verjamemo. Preveč pripovedk imate, da bi vam človek verjel!«

Dr. Korošec se izjavlja: »Larifari, vse je larifari! Če bi bilo vse to res, potem bi bili mi le slabi vaši učenci tega, kar ste vi počeli!«

V končnih izjavah je vzel v zaščito tudi slovenske nacionaliste ter se je razburjal zaradi razpusta delavsko-kulturnih organizacij »Vzajemnosti«, Zveze socialističnega športnega društva »Svoboda« in turistične organizacije »Prijatelji prirode«. Dobre besede je izjavil: »Ne izključujem, da so bili v posameznih podružnicah teh organizacij tudi komunisti. V Prosvetni zvezi v letu 1933 je prevladal duh odkritega odpora proti državi in narodnemu edinstvu, kar po mojem mišljenju ni nič manjši greh.« Pravi je tudi, da še nikdar med slovenskim narodom ni bilo toliko sovraštva in sporov, kakor pred sedanjo vlado. Pravi, da je to medsebojno neprijatelstvo prodrlo že do zadnjih vasi in da prihaja do krvavih spopadov, do zahrbtnih napadov in atentatov, do zlonamernih požigov in podobno.

Dr. Kramer očividno zamenjuje sedanje politično stanje v Sloveniji s stanjem, ki je vladalo za časa JNS-arških vlad, v katerih je on sodeloval, če je bila večina naroda stalno izven zakona ter

izpostavljena vsemogočemu šikaniranju raznih oblast. Sicer je pa njihova krivda, da se je število zločinov v Sloveniji razpalo, kajti oni so bili tisti, ki so uknili vse prosvetne organizacije, ki so zbirali pod svojim okriljem mladino in jo vzgajali v boljše člane človeške družbe. Pravi, da je borba med nacionalno in klerikalno idejo v Sloveniji stara in da je tedaj, ko je bila potrebna organizacija slovenskega odpora proti germanskim sunkom pod Avstrijo, klerikalizem naše stare borbe za narodno stvar udaril z Mahničevim geslom, da je nacionalizem poganstvo.

Smodej zavrača: »Ni res! Nikdar ni tega Mahnič pisal in dejal!«

Dr. Kramer pravi: »Ko je jugoslovanska misel začela pridobivati novo generacijo, jo je klerikalizem stalno denunciral avstrijskim oblastem kot vlezdajalko.« Govoril je tudi o cirkularju ob izbruhu svetovne vojne, da je treba prijaviti oblastem vse erbofile. Tedaj je bilo na stotine ljudi zaprtih. — Smodej odgovarja: »Ravno naši ljudje so bili zaprti. Kako to?« — Pucelj se vmešava: »Po pomotil!«

Dr. Korošec odločno vprašuje: »Kakšni pomotil?«

Dr. Kramer nadaljuje svoj govor in pravi, da je na slovenskemski meji in na koroško-stajerski meji bilo aretiranih tudi mnogo duhovnikov, toda edino v teh krajih, kjer je germanizem hotel uničiti po vseh predstavnike slovenske inteligence. Toda na Kranjskem in v drugih predelih dravske banovine je bil položaj tak, kakor ga je on sam že preje navedel. Dr. Kramer je ob zaključku svojega govora še izjavil, da je za časa zlozma klerikalne stranke samo po intervencijah nekaterih treznih ljudi, in tu prizna posebno modrost sedanjega notranjega ministra, ki se je tedaj vračal iz tujine, bilo doseženo, da ni objavila svojega republikanskega programa, ki ga je bila že uradno sprejela.

Dr. Korošec vpada: »To ste vi sprejeli!«

Končno je dr. Kramer spet začel udrihati po klerikalcih, tako da mu je Smodej vpadel v besedo: »Ali ste zopet postali centralist?«

Govornik se je pred zaključkom zopet lotil napadanja sedanjega režima. Pravi, da se s tako politiko niso zadovoljili vsi pristaši vlade v Sloveniji.

Dr. Korošec vpada govorniku v besedo: »Nikar ne intriguirate!«

Po Kramerju je govoril še Jure Kotur, Banjanin in drugi, nakar je bil proračun notranjega ministrstva sprejet.

Sledil je proračun finančnega ministrstva.

Zatem je po ekspoziciji ministra bil sprejet tudi ta proračun, potem ko so nekateri senatorji napravili daljše ali krajše pripombe.

Nato je bil sprejet na današnji dopoldanski seji enoglasno tudi proračun vojnega ministrstva, potem ko je vojni minister v svojem ekspoziciji ponovil pojasnila, ki jih je že dal v narodni skupščini.

Belgrad, 23. marca. m. Na popoldanski seji senata je prišel na vrsto proračun prometnega ministrstva. Poročilo je podal dr. Spaho, ki je obrazložil stanje naše prometne mreže in sedanjo prometno politiko države ter obenem tudi pokazal na potrebe njegovega resora. Senatorji so z veliko pozornostjo sledili njegovemu poročilu. K besedi so se oglasili don Frane Ivančević, Uroš Krulj, Vojić in Protič. Sledilo je glasovanje, v katerem je bil proračun sprejet z večino glasov.

Po načrtu se bo nocoj obravnavalo še kmetijsko in trgovinsko ministrstvo, jutri pa socialno ministrstvo ter ministrstvo za telesno vzgojo, finančni zakon z dopolnitvi, rezervni krediti itd., tako da bo razprava jutri zvečer zaključena z zadnjim glasovanjem.

„Statistični letnik“

dr. Rudolfa Andrejke

Belgrad, 23. marca. m. Danes je načelnik splošne državne statistike dr. Rudolf Andrejka povabil belgrajske časnike, da jim izroči pravkar izišlo knjigo »Statistični letnik«. Dr. Andrejka jim je razložil razvoj državne statistike od leta 1834 v Srbiji pa do leta 1920, ko se je statistični oddelek narodnega poverjenstva v Ljubljani priključil sedanji državni statistiki. V nevezanem razgovoru s časnikarji je g. načelnik pokazal, kako je doma na tem polju, in pri vseh navzočih vzbudil vtis strokovnjaka, ki se do vseh podrobnosti spozna v svojem delu in ima popoln pregled čez svoje obširno področje. Časnikarji so se njegovemu vabilu odzvali v zelo obilnem številu, tako da se je v njegovih pisarni zbralo okrog 20 zastopnikov raznih listov v državi. S priznanjem so sprejeli »Statistični letnik« ter se v najboljšim vtisom poslovili od g. načelnika.

Dunajska vremenska napoved: Zboljšanje vremena, zjasnitev, precej mrzlo.

Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo oblačno v vsej kraljevini. Deževati utegne tu na tam v severni polovici. Manjše jasne utegnejo biti v južnih krajih. Veter spremenljive jakosti južne in jugovzhodne smeri. Temperatura bo padla v zahodni polovici.

Zakaj celibat za učiteljice

Iz ekspozicije prosvetnega ministra v senatu

V svojem ekspoziciji o delovanju prosvetnega ministarstva je minister dr. Stošević posvetil uvodno poglavje vprašanju celibata učiteljic. K temu vprašanju je dejal:

Dotakniti se moram nove odredbe, ki se nahaja v finančnem zakonu za l. 1937-38 in ki določa, da morajo učiteljice ljudskih šol izstopiti iz državne službe, če se poročijo z možmi, ki niso učitelji. Ta uredba je na prvi pogled zelo stroga, toda ne predstavlja nič novega v naši šolski zakonodaji. Nahaja se že v zakonu o ljudskih šolah v kraljevini Srbiji do l. 1904. Nahaja se v zakonodaji, veljavni na Hrvaškem do l. 1914, a nahaja se tudi v zakonodaji, veljavni v Bosni in Hercegovini do leta 1921. To določbo smo torej samo obnovili. Obnovitev pa je bila potrebna v interesu ljudske šole same, ker učiteljice, ki so poročene z neučiteljem, so velikanska ovira za pravilno nastavitve učiteljskega osebja. Ako namreč je njihov mož pripadnik svobodnega poklica, potem je silno težko take učiteljice prestativati, postale so nepremične, čeravno mnogokrat obstojajo zelo močni razlogi, da se jih premesti iz tamošnje sredine. Ako je njihov mož državni ali samoupravni uradnik, potem zahteva vsaka moževa premostitev tudi premostitev njegove žene učiteljice, čeravno bi bila takšna premostitev težavna, ali celo nemogoča iz razloga, da na novem službenem mestu njenega moža ni nobenega praznega mesta tudi za njegovo ženo učiteljico, odnosno, kar se tudi lahko dogaja, da učiteljica v kraju, kamor je bil premeščen njen mož, po zakonskih predpisih sploh ne more prenesti (v banovinske prestolice pred 10 službenimi leti). V takih primerih se potem navadno operira z izmišljenimi bolezenskimi dopusti, ki trajajo leta in leta, medtem pa ostajajo otroci v njihovih razredih brez učiteljic. Število takšnih primerov ni majhno in od dneva do dneva narašča. To je škodljivo za šolo samo in za pravilno nastavljanje učiteljskega osebja, a tudi škodljivo za zakonsko skupnost, kadar mora učiteljica prebivati drugod, kot prebiva njen zakonski drug. Ne smemo pa pozabiti, da bo na mesto, ki je bilo izpraznjeno od učiteljice, ki si je s svojim zakonom tako rekoč zavarovala svoj obstoj, prišla lahko njena tovarišica, ki je morebiti že dolga leta čakala, čestokrat v največji bedi, na svojo nastavitve.

Srednješolski učni načrt

Nato je minister prešel na vprašanje srednješolskega učnega načrta. O tem poglavju je dejal: Dolga leta je v vsej Evropi prevladovala klasična gimnazija, toda razvoj tehnike je ustvaril nov tip srednje šole, namreč realko, ki pa klasične ni mogla izpodrinuti, ampak je dala pobudo za tretji tip srednje šole, ki jo lahko imenujemo mešani tip, ali realno gimnazijo. Iz teh razlogov ne smemo trditi, da srednja šola danes ni na tisti višini, na kateri se je nahajala, ko so gospodje senatorji sedeli še na gimnazijskih klopih. Kajti današnja šola mora z ozirom na spremenjene politične, socialne in gospodarske prilike in z ozirom na nove znanstvene in umetniške pridobitve reševati popolnoma nove probleme in dajati mladini nove smerice, popolnoma drugačne od tistih, ki jih je dajala pred desetletji. Pred 8 leti je bil podpisani nov učni načrt za naše srednje šole. Letos izhajajo iz njih prvi maturanti, ki so se po tem učnem načrtu poučevali. Toda tudi v teh osmih letih smo doživeli že velike spremembe, ki zahtevajo tudi spremembe učnega programa. To je delo, h kateremu bo ministrstvo pristopilo z največjo resnostjo. Pripravljen sem, da v popolnem poznanju težav tega vprašanja z veliko odločnostjo začnem delo, da se pravilno reši.

Naval na srednje šole

Tudi vprašanje prevelikega navala dijakov na srednje šole se ne more rešiti samo na ta način, da se po vseh večjih krajih ustanove dobro organizirane meščanske šole in da se njih absolventom dovoli prehod na vse srednje strokovne šole, ali celo na redne srednje šole. Treba bo drugih, zakonskih ukrepov in pripravljem sem, da razpišem široko anketo o tem vprašanju.

Srednješolska mladina in društva

Prav tako sem podvel tudi potrebne korake, da odstranim zelo velik nedostatek o pravilni vzgoji naše srednješolske mladine. Mislim namreč na njeno telesno vzgojo. Po obstoječih zakonskih predpisih sme naša srednješolska mladina biti samo član Sokola in Rdečega križa. Toda iz njihovih vrst prihajajo tudi člani raznih športnih klubov, društev, združenj, v katerih se nahajajo kot člani tudi drugi ljudje, ki prihajajo iz drugih vzgojnih polj in iz drugih položajev, ki imajo svoja lastna stremeljenja, ki stoje na drugih stopnjah prosvitljenosti in kulture. Tako se dogaja, da se na teh področjih, ki jih niti šola, niti prosvetna oblast ne more nadzirati, zelo lahko opravlja delo, ki po srednješolskih članih imenovanih klubov in organizacij lahko prenaša težko škodo na srednje šole same in povzroča škodljive posledice med celokupno srednješolsko mladino. V najbližji bodočnosti bom za rešitev tega vprašanja našel enotno osnovnico, ki bo v interesu srednješolske mladine same, a tudi v interesu staršev in države, ki želi, da naj njena mladina raste zdrava na duhu in na telesu. V interesu učnega osebja sem v aprilu lanskega leta podpisal nova pravila za ocenjevanje srednješolskih profesorjev. Mesto dosedanjega tajnega ocenjevanja sem zahteval javno. Ocene naj se profesorjem sporoče, profesorji pa naj imajo pravico, da vložijo pritožbo proti ocenam, o katerih mislijo, da so krivične.

Učbeniki

Moje informacije pa bi ne bilo popolne, ako bi vsaj v par besedah ne omenil reforme, ki jo mislimo uvesti v pogledu učbenikov, ki izhajajo v državni izdaji. Po zakonu od 27. septembra 1927, ki velja za učbenike za ljudske, meščanske, učiteljske in srednje šole, morajo vsi učbeniki na teh šolah iziti v državni izdaji in se smejo samo ti uporabljati. Minister razpisuje konkurz, posebna strokovna komisija izbere med rokopiisi enega, ki ga nagradi in kot takšnega priporoči za učbenik državne izdaje. Do leta 1935 ministrstvo prosvete tega zakona ni izvajalo. Izjavljam, da se bo ta zakon v bodoče strogo izvajal.

Mogoče tudi sprememba zakona o vseučiliščih

Nato je prosvetni minister prišel na vprašanje vseučilišč in izjavil:

Mi imamo tri univerze: v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, nadalje samostojno pravno fakulteto v Subotici in samostojno filozofsko fakulteto v Skoplju. Skupno število akademikov znaša 15.308, in sicer za Beograd 7726, v Zagrebu 5050, v Ljubljani 1788, v Skoplju 168, v Subotici 517. Skupni stroški za vseučilišča znašajo 75.030.950 Din, od katerih odpade na Beograd skupno s Skopljem in Subotico 36.488.250 Din, na Zagreb 27.362.458 in na Ljubljano 11.180.242 Din. Povprečno pride na vsakega posameznega akademika v državi 4898

dinarjev. Toda ta vsota ni enaka za vsa vseučilišča. V Beogradu znaša 4361 Din, v Zagrebu 5418 Din, v Ljubljani 6253 Din. Skupno imamo 21 fakultet: 3 bogoslovne, 4 filozofske, 4 prave, 3 medicinske, 3 tehniške, 2 kmetijski, 2 veterinarski in 1 farmaceutično. Na teh fakultetah deluje 256 rednih profesorjev, 108 izrednih, 101 docent, 187 asistentov, poleg honorarnih in kontraktualnih učiteljev. Nastaja vprašanje, ali je to za naše kulturne potrebe zadosti, ali pa premalo. Kraljevska vlada se zaveda, da je treba storiti vse, da dvignemo našo narodno kulturo do najvišje višine. Toda tudi tukaj postoje meje, preko katerih ne moremo in ne smemo iti. Ta meja pa je davčna možnost našega naroda, odnosno višina našega drž. letnega dohodka. V okviru teh možnosti bo vlada storila vse, da dvigne možnost umske izobrazbe do najvišje višine in bo ako se bo pojavila potreba, predložila predlog o spremembah in dopolnitvah zakona o univerzah, to pa samo v cilju, da omogoči še bolj uspešno delo na teh šolah in še višjo zadovoljitev splošno državnih interesov.

Našim univerzam je z zakonom zajamčena avtonomija. Avtonomija vseučilišč je pridobitev moderne dobe in jamstvo svobodnoznanstva. Mora se na vsak način ohraniti, treba jo je braniti, treba jo je čuvati in spoštovati in ceniti, od strani univerze same, kakor tudi od strani tistih, ki niso na vseučiliščih. Toda avtonomija univerz ne sme prekoračiti okvirov splošnih zakonov, ki v državi veljajo za vse državljane brez razlike na njihov položaj, na njihov poklice in na njihovo delo, ta avtonomija nikoli ne sme pomeniti neke eksteritorialnosti, ali nepriznavanja ostalih drž. zakonov. Univerza se tudi ne sme vmešavati — pozivajoča se na avtonomijo — v stvari, ki z vseučiliškimi ustanovami nimajo nobene zveze.

— Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zavzite jutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 80474/35.

V prepiru za posestvo ustrelil ženo

V Lokavcu na severni meji se je pripetil tragičen dogodek. V prepiru je streljal na svojo ženo posestnik Josip Kurbus iz Lokavca ter jo z dvema streloma iz lovske puške smrtno pogodil. Vzrok teh dveh usodnih strelav sega že leta nazaj. Posestnica Suzana in Josip Kurbus sta sicer precej premožna, vendar nista živela v srečnem zakonu. Kakor je žena nekaj dni pred svojo nesrečno smrtjo zaupala nekaterim sosedom, je bil njen mož zelo nasilen ter je morala mnogo pretrpeti. Večkrat je prihajal domov pijan ter jo pretepaval. Žena je leta in leta to prikrivala pred sosedi, tako da so vsi mislili, da živita zakonec Kurbus v najlepšem soglasju. Zadnje čase pa so medsebojni spori med zakoncem postajali vedno ostrejši, dokler se slednjiž žena ni odločila, da se loči od moža. Vložila je pri sodišču v St. Lenartu ločitveno tožbo in v kratkem bi se morala vršiti že tozadavna razprava. Mož se sicer ločitvi od žene ni protivil, pač pa se ni zadovoljeval z razdelitvijo posestva. Večji del premoženja mu je prinesla žena v zakon kot doto in to je sedaj tudi zahtevala za sebe. Zaradi te delitve so postajali prepiri med zakoncema še ostrejši, dokler ni prišlo sinoči do katastrofe. Žena je bila na njivi v bližini hiše, za njo pa je prišel še mož z lovske puške na rami. Oba sta se zopet sporekla in v prepiru je nenkrat mož snel puško ter oddal proli ženi dva strela. Eden jo je zadel v levo roko, drugi pa v levi bok ter so ji šibre ranile drobovje. Po teh strelah je mož odšel, prihitali pa so sosede, ki so nezavestno ženo odnesli v hišo ter jo takoj nato odpeljali v mariborsko bolnišnico. Vendar je nesrečnica že med prevozom tih pred oddajo v bolnišnico umrla. Mož so oblasti aretirale ter ga izročile v sodne zapore.

Zločinec, ki ima na vesti 19 požigov

Požigal je za pijačo, denar, iz maščevanja in naslade

Poleg dravskega polja uživa posebno slovenjebištriški okraj žalosten sloves zaradi čestih požarov. Večina teh požarov je bila doslej začetna izvora, dogajali so se pa že vsa leta po vojni.

Sumljiv tujec v hlevu.

Zadnje čase so pogosto izbruhnili požari zlasti v okolici Vrhloge. Zaradi tega so bili ljudje tam posebno čuječi. V noči od sobote na nedeljo je nastal v Vrhlogi zopet požar in sicer je gorelo pri posestniku Jožetu Žunkoviču. Še preden pa je izbruhnil pri Žunkoviču ogenj, je prišel do Žunkovičevega sosedu neznan mlajši možki ves zapoplen ter ga prosil, če sme prenočiti v hlevu. Sosed mu je to dovolil in tujec se je vlegel na slamo in zadremal. Čim pa je izbruhnil požar, se je Žunkovičev sosed spomnil tujca v svojem hlevu in nehote se je vzbudil v njem sum, da s tem tujcem nekaj ne bo prav. Naglo je odhitel v Pragerko po orožnike, ki niso izgubljali časa ter takoj prišli v Vrhlogo, kjer so res še našli v hlevu spečega neznanca. Prijeli so ga ter ga odpeljali s seboj.

Senzacionalno priznanje — 19 požigov.

Aretirani je dejal, da se piše Jožef Koren, je star 27 let ter je mali posestnik iz Bukovca pri Poljčanah. Je oženjen in ima enega otroka. Mož se je začel v svojem zagovoru kmalu zapletati, ko so ga vpraševali, kaj je delal v Vrhlogi v času tik pred izbruhom požara. Ni vedel primerne odgovora in kmalu ga je poveljnik postaje s spretnim zaščevanjem spravil v tako zadrego, da mu ni preostajalo drugega, da prizna, da je prišel v Vrhlogo požigat. Iz tega priznanja se je porodilo še drugo in kmalu se je pred orožniki razgrnila grozotna slika 19 požigov, ki jih je Koren zagrešil in priznal. Pripovedoval je, da je začel s požigi leta 1930 in ker mu niso prišli na sled ter je bil to kaj lahak posel, je nadaljeval z zločini vse do aretacije. V nedeljo, dne 20. marca so ga pragerški orožniki vodili okrog omenjenih posestnikov in povsed je na licu mesta pred pričami čisto natančno opisal svoj požig, pokazal, kako in na katerem mestu je zažgal in njegove izjave so se povsem strinjale z opazovanji domačinov glede pričetka požara, tako da ni dvoma, da so povsem resnične.

Za 500 in 100 Din nagrade, za pijačo, iz maščevanja...

Koren je čisto prostodušno pripovedoval, da je požigal iz raznih vzrokov. Nekateri posestniki so ga sami nagovarjali, naj jim požge, da bodo

Površniki, obleke, dežni plašči še vedno najugodnejše J. Maček, Aleksandrova c.

Jakčeva mati

Gospa Jožefina J a k a c, rojena 1863 iz znane Colaričeve rodovine v Stinovcah v kostanjeviškem okraju, ki je 16. marca 1937 umrla v Novem mestu, je imela kaj dramatično življenje, v katerem je nad morjem globokega trpljenja zdaj pa zdaj posijala kakšna jarka zvezda hipne sreče. Kakšnih deset let je preživela s svojim možem Antonom, ki je iz Istre, v Padeni pri Bujah, kjer sta imela trgovino in gostilno, potem pa sta se preselila v Novo mesto, kjer sta imela hotel in kavarno pa vinarstvo velepodjetje; nazadnje sta posedovala go-

stilno v »Rokodelskem domu«, v katerem je rajnica tudi umrla. Okoli Jakčeve gospe se je zbirala zlasti družba študentov in pisateljev; tako na primer sta k Jakčevim zahajala stari Trdina in mladi Kette. V Novem mestu se je rodil Jakčevim tudi sin Božidar, naš odlični slikar, ki je edini preživel svojih pet sestra in bratov. Usoda je zanesla Jakčeve tudi v Romunijo in sicer v Sinajo, kjer so imeli med vojno hotel. Nekaj časa je bila rajnica tudi v Švici. Vihra svetovne vojne je uničila vse, kar je pokojnica s svojo veliko inteligenco in izredno energijo zgradila in vsa ta tragika se je globoko zarezala tudi v črte njenega značaja in zunanega izraza; vzela pa ji ni značilne močate odločnosti in ostro pronicave sodbe o vseh zadevah, pa do brote, ki jo je v tako obliki meri izkazovala svojčas zlasti mlademu študentovskemu naraščanju. Njeno edino, najgloblje veselje je bil sin-slikar, čigar delo je do konca, še na postelji, na katero jo je bila priklenila neumljena morilna bolezen, zasedovala z najskrbnejšim zanimanjem, s katerim je doživljala vsako sinovo sliko, vsako njegovo dalnje potovanje in dogodek v življenju. Nihče ni ljubil njegove umetnosti tako ko mati, ki ji je vračal sin z najnežnejšo skrbjo in ljubeznijo vse do njenega konca. Ko se je mati z vsjo veliko silo svojega duha in telesa borila zoper smrt, je visela njena lepa slika iz sinovega čopiča na razstavi v Ljubljani, kjer je bila središče zanimanja. V sinovih rokah se je gospa Jožefina posvojila od življenja, ki ji je bilo nasulo toliko trnja na njeno pot, katero pa je prehodila s pogumom in hrabrostjo kot malokdo. V maju mesecu bi bila praznovala 49 letnico svoje poroke, da je ni prijel k sebi Bog v svoj večni mir.

Domači odmevi

Zahvala

Iz stenografskega zapisnika proračunske debate tako v narodni skupščini kakor v senatu vidimo, da se je JNS opozicija veliko bavila z našim listom, iz katerega so navajali množične članke in notice, ki se tičejo slovenstva in jugoslovenstva. Poudarjali so, kako naš list neomajno stoji na etališču, da smo Slovenci samosvoji narod, ne pa plemo ali pasma, kakor bi hoteli gg. dr. Albert Kramer, Jovo Banjanin, Petar Zec in Ivan Pucelj. To je za nas samo največja čast in pohvala in se imenovanim gospodom zahvaljujemo, da so to naše etališče pred najvišjim predstavništvom države tako na glas in popolnoma točno navajali in podčrtali, dasi se seveda z njim ne strinjajo. Ker naš list ne predstavlja samo velike večine našega naroda, ki je politično organiziran v JRZ, ampak, izvzemši neznatno skupino politikov JNS, ves naš narod sploh, kolikor se tiče posebne politične in kulturne individualnosti našega naroda v jugoslovanski državi — zato so gg. poslanci in senatorji JNS v skupščini in v senatu napravili eno to pogreško, ko so citirali naš list, da niso tudi povedali, da je »Slovenstvo« etališče v tem pogledu obenem etališče celokupnega slovenskega naroda. Če so se pri tej priliki gospodje ogroževali, ker smo njihovo unitaristično plemensko ideologijo imenovali perverzno, nas to nič ne boli, ker perverzno pomeni za vse tiste, ki znajo latinsko, toliko kot protinaravno — in protinaravna, čisto utopijska in naravnost škodljiva je jugoslovanska unitaristična ideologija, ki je tudi v praksi pokazala, da ne pomeni faktorja sloge in potrebnega edinstva v skupnem političnem in kulturnem življenju jugoslovanske države, ampak je narobe vse naše narodne razdore samo poglobila in poosttrila, zakar gospodje menda ne bodo zahtevali še posebnih dokazov. »Slovenec« pa bo seveda vedno zastopal tisto etališče, ki mu ga narekuje njegov slovenski narodni in kulturni program in ljubezen do skupne narodne države.

Slovenski jezik in doslednost JNS

Stari in zaslužni slovenski rodoljub, gospod senator Ivan Hribar, je, kakor smo že poročali, v senatu veskozi upravičeno in zelo umestno grajal, da se slovenski jezik v uradnem poslovanju zapostavlja, dasi je slovenski jezik po čl. 3 ustave prav tako uradni jezik kakor sta erbski in hrvaški, in zato pomeni preziranje slovenskega jezika po centralnih državnih uradih kršenje ustave in enakopravnosti (o kateri so vedeli toliko povedati JNS poslanci in senatorji v proračunski razpravi). Popolnoma se seveda pridružujemo etališču gospoda senatorja Hribarja, naj se na področju naše slovenske banovine tiskovine tiskajo izključno v slovensčini. Hudo je tudi našo javnost presenetila ugotovitev, da tudi železniška uprava na področju naše banovine ne pozna več slovenskega uradnega poslovanja. Jaeno je, da bo treba zastaviti vse etle, da se tako postopanje, ki kaže

tistega pogubnega unitarističnega duha, ki ni izraz pravega jugoslovenstva, ampak centralizma s hegemonističnim plemenskim poudarkom, ustavi in likvidira, kakor je treba likvidirati vse ostanke bivšega JNS režima sploh.

Zakaj nobenega dvoma ni, da je to zapostavljanje in preziranje slovenskega jezika ter kršenje enakopravnosti še nepremagan izraz tiste unitaristične ideologije, ki jo je g. dr. Albert Kramer v proračunski razpravi zopet tako visoko povzdigoval v nebesa, ne da bi zapazil, da je ravno ta ideologija izpodkopala ravnopravni položaj našega jezika v državi, za katerega se sedaj tudi on in njegov list s skrajno nedoslednostjo potegujeta. Šef slovenske JNS naj se le spomni, kako je njegovo glavno glasilo svojčas zagovarjalo postopno likvidacijo slovenstva in slovenskega jezika in kako se je norčevalo iz vseh, ki so se za obstoj in enakopravnost našega jezika, ki je izraz naše prave in polne narodnosti, zavzemali, ter zanje skovali ironizirajoči naziv »slovenoborci«, dasi se je izkazalo, da je ta borba jako potrebna za ohranitev in poglobitve tistega pravega jugoslovanskega edinstva, ki se kakor noč in dan razlikuje od jugoslovanskega unitarizma.

Ob tej priliki pa bo treba vnovič osredotočiti vsjo pozornost in vsa naša prizadevanja tudi na slovensko šolstvo, v katerem duh razdirajočega unitarizma slovenski jezik čedalje bolj potiska v stran. Tako na primer tudi najnoviši slovenski knjigji Melika in Orožna o zgodovini Jugoslovanov ne ustrezata etališču slovenske narodne individualnosti ter sta veskozi tendenčni in v smislu te tendence pomenjata potvarjanje resnične zgodovine ter naš jezik degradirata v plemensko narečje. O tem bomo še obširneje govorili. Zaenkrat naj zdostuje, da pomenijo ti pojavi, zoper katere se je tako odločno izjavil stari borec za slovensko in za jugoslovansko skupnost, senator Hribar, izraz in posledico tistega unitarizma, ki so ga poslanci in senatorji JNS v proračunski debati slavili kot »edino rešitev Jugoslavije«...

Kako se je brigal bivši režim za pomoči potrebne

Znano je, da imamo v naši skupščini odbor za prošnje in pritožbe, kamor se zatekajo po veliki večini ljudje, ki so potrebni pomoči zoper razne krivice, zaradi katerih so zašli v veliko stisko. Kakor smo izvedeli iz sedanjega zasedanja narodne skupščine, leži v tem odboru nič manj kot 9000 prošnji in pritožbi. Predsednik tega odbora, poslanec Tomič, je izjavil, da je bivša skupščina od teh prošnji rešila samo, reci in piši, tri (3). Iz tega se razvidi, kako malo je bilo mar prejšnjemu režimu in njegovi večini prošnji ljudi, ki so v največji potrebi in morajo čakati leta in leta, da se njihove prošnje sprejmejo ali odklonijo. Sedanji odbor za prošnje in pritožbe se je lotil dela, da reši vsaj najhušje in najbolj upravičene slučaje, in je vlada sklenila, da mu gre pri tem veskozi na roko.

— Pri saprtju motnjah v prebavi vzemite (jutraj) na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenice.

Drobne novice

Praznik Marijinega Oznanjenja

Škofjski list št. 3, str. 35, l. 1937, naznanja: Ker so skoro vsi letošnji koledarji prenesli praznovanje praznika Marijinega oznanjenja (25. marca) pomotoma na ponedeljek po beli nedelji, se objavlja, da bo zunanje praznovanje praznika tudi letos 25. marca. Na veliki četrtek je dovoljena ena sama sv. maša, tudi letos, ko je ta dan praznik Marijinega oznanjenja. Praznik ni zapovedan, zato za vernike ni dolžnosti, da bi morali biti pri sv. maši. A vsi, ki morejo, se vabijo, da bi prišli k sv. maši.

Koledar

Sreda, 24. marca: Gabriel, nadangel; Simon, mučenec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je včeraj umrl gospod Anton Sramel, finančni uradnik v pokouju. Pogreb bo v četrtek ob 3 popoldne. Naj mu sveti večna luč! Zaljubljen naš iskreno sožalje!

Osebnosti

— Izpit so napravili za čin akt. konjeniškega majorja slotnik I. razr. Predrag Stefanovič; za čin veterinarskega majorja slotnik I. razr. dr. Dane Novak; za čin peh. slotnika II. razr. poročniki Ivo Bumber, Karlo Starnad, Rudolf Gorjanič, Dragan Mikuš in Rikard Darer; za čin topniškega slotnika II. razr. poročniki Miljutin Iveta, Raul Sabljak in Jožef Bajuk; za čin konjeniškega slotnika II. razr. poročnik Franjo Baranec; za čin inženjerskega slotnika II. razr. poročnika Franjo Zajc in Bogdan Milakara; za čin zrakoplovnega slotnika II. razr. poročnika Ivo Novak in Oto Šep; za čin slotnika II. razr. specializiranega za avtomobilsko-prometno službo peh. poročnika Ljudevit Ulčnik in Stefan Hobilja; za čin intendantskega slotnika II. razr. poročniki Damaz Oblak, Mirko Zinauer in Valter Ramšak; za čin veterinarskega slotnika II. razr. poročnika Viktor Markuš in Ivan Ključec; za orož. slotnika II. razr. poročnik Artur Svetlič; za nižjega voj. tehn. uradnika II. razr. zrakoplovno-tehnične stroke nižji voj. tehn. uradniki III. razr. Ivan Cotman, Gabriel Hauptman, Milo Maslek in Maks Dernač; za nižjega sanitetnega pomočnika II. razr. nižja san. pomočnika III. razr. Ludovik Trošt in Miljutin Aceto; za čin rez. peh. slotnika II. razr. rez. peh. poročnik Mato Crnek; za čin inž. podporočnika narednik Josip Kastelic, in za čin rez. poročnika korvete mornariški podnarednik-dijaki Evgen Demetrovič, Josip Gunčič, Ivan Gerthamer, Albert Jangling in Anton Pešut.

— V novi šišenski cerkvi sta se v nedeljo poročila g. Sotošek Janko, profesor na I. realni gimn. v Ljubljani in gđ. Danica Petrič, oba iz Šiške. Vso srečo!

Posebnosti
pomladne mode
za damo
in gospoda

Manufaktura **SOUVAN**

— Slomškova družba bo imela svoje običajno velikonočno zborovanje na praznični torek, 30. marca s sv. mašo in dvema predavanjima. Natančnejši spored pridobimo prihodnjič. — Odbor.

— Okrožni odbor obrtniških združenj naznanja, da se v smislu naredbe o odpiranju in zapiranju trgovskih in obrtnih obratovalnic z dne 6. maja 1930 (Službeni list št. 5/2 iz l. 1930) smatra praznik Marijinega oznanjenja dne 25. marca kot delavni dan in smejo biti tega dne navedene obratovalnice ves dan odprte.

— Vremenska napoved: Evropa: Ciklon iz Francije se je pojavil nad Nemčijo in ima za posledico burno vreme v severni Evropi in na Balkanem ekem polotoku. Drug ciklon je nad Finsko in povzročila sneg v območju Baltičkega morja. Jugoslavija: Deloma oblačno v moravski in savski banovini. Oblačno v ostalih delih z dežjem v donavski, zetski in primorski banovini. Oblačno v ostalih delih z dežjem v donavski, zetski in primorski banovini. Močan veter jugovzhodni piha v spremenljivih smereh. Temperatura se je zvišala, najnižja je zabeležena v Kalinoviku 3, najvišja v Koviljahi 19 stopinj. Napoved za danes: Oblačno po vsej kraljevini. Od časa do časa dež na severni polovici. Nekoliko vedro na jugu in vetrovno na jugovzhodni polovici. Temperatura se bo znižala na zahodni polovici.

Svoji k svojim!

Za pranje perila uporabljajte vedno le res domače izdelke! To je

PERION

pralni prašek — naš slovenski izdelek.

— Nepoznan mrlič. V petek zjutraj so našli v Gorenji vasi pri Retečah mrtvega moškega. Ker ni imel nobenih dokumentov pri sebi, se ne ve, kdo je. Star je okoli 50 let, imel je rdn klobuk, rjavo, ne posebno slabo obleko; je srednje velike, v glavo se dosti dobro ohranjen, nedavno obrit. Ako bi kdo kakega moškega pogrešal, naj naznaniti to orožniški postaji v Škofji Loki ali pa župnemu uradu v Retečah. Silno veliko dalekocežnih posledic in nepriljetnih zamud povzročila, ker ne pišejo in ne tiskajo pravilno Reteče (3 e) pri Škofji Loki, ampak pomotoma Rateče. Pomni naj ee: Rateče-Planica; Reteče p. Škofja Loka; Radeče pri Zidanem mostu.

— Redna glavna skupščina Zveze lovskih društev bo dne 11. aprila 1937 ob 10 popoldne v Ljubljani v dvorani Okrožnega urada, Miklošičeva cesta 20. (4597)

— Zadruga »Dom učiteljic« v Ljubljani ima redni občni zbor na veliki petek, dne 26. marca t. l. ob 9 popoldne na šentjakovski šoli. Poleg

drugih točk bo na dnevnem redu tudi zanimivo in aktualno predavanje tovarišice Marije Pleškove: »Naloga učiteljice za povzdigo tujkega prometa«. Vabimo vse tovarišice, naj se pridružijo skupnemu delu in nam pomagajo uresničiti naše načrte!

— Putnik, Ljubljani v zvezi s Putnikom Zagreb in Maribor, priredi za velikonočne praznike sledeče izlete z vlaki od 27. do 29. marca: V Split, cena samo vožnji 260 din, cena vožnji, vsej preskrbi in vodičem 505 din; v Benetke, cena samo vožnji 160 din, cena vožnji, vsej preskrbi, izletom in vodičem 410 din; na Koroško, cena samo vožnji 140 din, cena vožnji, vsej preskrbi, izletom in vodičem 435 din. Vse ostale informacije v biljetnicah »Putnika«, Ljubljana.

Zdravilišče

RADIO-THERMA, LAŠKO

Odprto celo leto

Radioaktivne termalne kopeli. Izvrstno zdravljenje vseh vrst revmatičnih obolenj, ženskih boleznj, arterioskleroze itd.

Predsezijске cene:

Pavšalna penzija za 10 dni Din 600.—, za 20 dni Din 1000.— (Stan, prvovrstna hrana, kopeli, zdravnik in vse takse). — Zahtevajte prospekte od uprave zdravilišča.

— Avtomobilistom v vednost. Sekcija prodajalcev bencina v Ljubljani sporoča vsem članom Avto-kluba na nedeljsko notico, objavljeno v ljubljanskih dnevnikih, da bonificira Jugoslov. bencinski kartel popust po 30 par samo eni bencinski črpalki v Ljubljani. Trgovci z bencinom pa tega popusta nimajo, zato ga iz lastnega ne morejo utrpeli, ker niti brutto tega zneska ne zaslužijo. Če bi pa bil bencinski kartel pripravljen dati tudi ostalim prodajalcem bencina po črpalkah v Ljubljani isti popust, so tudi ti radevolje pripravljeno nuditi iste ugodnosti popusta.

Odjemalci, cene naraščajo!

Vse se draži, pa kakaj? Na to odgovarja članek v tedniku »Borovo« med drugim tako: Glasom poročil s svetovnih borz se na celi črti dvigajo cene surovin, predvsem kož oziroma usnja in gume. Cene surovin kožam so poskočile na dvojno dosedanje ceno, guma se je podražila za celih 135%. Na podlagi teh cen se računa, da se bo cena tovarniški obutvi dvignila za 25 do 30%. Tem novim cenam se pa še pridruži nova trošarina, ki je določena v enaki višini za navadno kakor drago obutev. Članek končuje: Uverjeni smo, da bo vse to podražanje znatno zmanjšalo nakup in zaradi tega tudi višino proizvodnje obutev, naravno pa povečalo nezaposelnost, toda mi smo brez moči. — Zanimivo je, da odpade pri nas par čevljev na vsako drugo osebo na leto, v nekaterih državah pa po 3—4 pare na enega prebivalca.

— Za Putnikove velikonočne avtobusne izlete: Benetke (vožnja in prehrana) 475 din. Trst (vožnja) 115 din je podaljšan termin za prijave 25. t. m. popoldne.

Ljubljana

V sredo, 24. marca:

Cerkveni obredi v stolnici

Veliki teden v sredo, četrtek in petek se ob 4 popoldne začne cerkvene molitve.

Veliki četrtek: ob 5, 5.30, 6 in 6.30 obhajilo vernikov. Prva sv. maša je ob 6.45, velika škofova sv. maša pa ob 8. Med škofovo sv. mašo je slovesno blagoslovljenje olj in obhajilo duhovščine in vernikov. Po sv. maši se sv. R. T. prenese v božji grob. Potem umije Prevzvišeni 12 starčkov noge. Zvečer ob 8 do 9 je skupna molitvena ura.

Veliki petek: zjutraj ob 5.15 sv. križev pot, nato skupna molitvena ura. Ob 8.45 se prične cerkveno opravilo (slovesne molitve in slovenski pasijon), potem odkritje in čiščenje sv. križa, nakar se prenese sv. R. T. iz božjega groba na veliki oltar, kjer je kratka maša Predposvečenega. Po sv. maši se prenese sv. R. T. v božji grob, kjer ostane izpostavljen. Zvečer ob 7.30 je postna pridiga, nato se poje slovenski pasijon.

Velika sobota: ob 5.30 zjutraj blagoslov ognja, ob 8.15 se prične drugi obredi: pojo se prekrope, blagoslovi se velikonočna sveča in krsna voda. Okrog 9.45 slovesna sveta maša, po listu se zapoje že velikonočni Aleluja. Popoldne ob 2.30 blagoslov jestvin. Ob 4 slovesne velikonočne jutranjice in vstajenje s slovesno procesijo. Stanovalec ob cesti Pred škofoj in Mestni trg do Hamanove hiše se v ljudno naprošajo, da za časa procesije na oknih prižgo sveče.

Velika nedelja (velika noč): ob 6 sv. maša s slovenskim petjem, ob 9.30 slavnostna škofova pridiga, ob 10 slovesna pontifikalna škofova sv. maša. Po sv. maši podeli prezvišeni gospod škof papežev blagoslov, s katerim je združen popolni odpustek pred navadnimi pogoji. Popoldne točno ob 2.45 gre potresna procesija z Najsvetejšim iz stolnice v cerkev sv. Jožefa, kjer so pete litanije Matere božje, nakar se procesija vrne v stolnico, kjer so litanije. Prebivalci ob cestah Pred škofoj, Vodnikov in Krekov trg, Poljanska cesta in Zrinjskega cesta, se naprošajo, da na oknih prižgo sveče, ko gre procesija mimo. V slučaju deževnega vremena gre procesija brez Najsvetejšega.

Veliki ponedeljek: ob 10 slovesna pontifikalna sv. maša.

Gledališče

Drama: sredo, 24. marca: »Med štirimi stenami«. Krstna predstava. Premijerski abonma. — Četrtek, 25. marca: Zaprt. — Petek, 26. marca: Zaprt. — Sobota, 27. marca: Zaprt.

Opera: Sreda, 24. marca: »Trubadur«. Gostovanje Marija Simenca Red Sreda. — Četrtek, 25. marca: Zaprt. — Petek, 26. marca: Zaprt. — Sobota, 27. marca: Zaprt.

Prireditve in zabave

Drvi ob 8 bo prva ponovitev verske igre Pilat. Čisti prebitek je namenjen za novo ljubljansko semenišče. Predprodaja vstopnic v pisarni Pax et bonum, od 6 dalje pri blagajni. Cene so danes znižane.

Drvi ob 20 bo v veliki filharmonični dvorani izvedba velikonočnega oratorija Trpljenje Jezusovo,

Plašč, površnik

Vas elegantno obleče, ako si ga za pomlad izberete iz velike, priznane prvovrstne zaloge

trvdke **Lukič, stritarjeva ulica**

Maribor

m Oglase v velikonočno izdajo »Slovenec« sprejema naša uprava do jutri v četrtek popoldne. Izjemo moremo napraviti le pri osemrnicah in prav najnih, neodložljivih objavah.

m Zanimiva prireditve damskih frizerjev. Pred nekaj meseci ustanovljeni »Klub damskih frizerjev« v Mariboru, ki šteje 14 članov, je organiziral predtedno nedeljo v Gambrinovi dvorani poučno-propagandno prireditev, pri kateri je nastopilo 32 mojstrov, pomočnikov in vajencev obeh spolov pred mnogostevilnimi posetniki, ki so dvorano docela napolnili. Prireditve je poleg zastopnikov frizerske stroke iz Maribora, Celja, Ptuja in Ljubljane poselili tudi mestni obrtni fererent dr. Senkovič, obrtnozadružni nadzornik Založnik, posebno mnogostevilno pa je bila zastopana mladina z zastopniki strokovnega učiteljstva. Znanje, ki so ga na prireditvi pokazali posamezni tekmovalci, je bilo iraprantno dovršeno; opazovalci so se posebno divili ročni spretnosti in čistosti dela ter so bili soglasnega mnenja, da bi lahko nekatere izdelke prikazali v velemestnih dvoranah. Organizacija prireditve je bila v poštovovalnih rokah mojstrov gg. Maresa, Juratiča in Fetich-Frankheimove. Prireditve je bila nekaka predpriprava za nadmestno tekmo Maribora, Celja in Ljubljane, ki bo v jeseni ter za udeležbo na mednarodnih tekmah, imela pa je poleg propagandnega za mlajši naraščaj tudi vzgojni pomen. Delo kluba zasluži vso pozornost in pohvalo.

m Dijaki realne gimnazije prireditve danes popoldne v veliki kazinski dvorani Puškinovo proslavo z izbranim zanimivim sporedom.

m Poročila sta se v Jaremini občinski delovodja in bivši agilni tajnik Kmečke zveze g. Joško Šketa in gđ. Angela Strajnske, učiteljica v Jaremini. Vzornemu paru naše iskrene čestitke!

m Rimski spomeniki pojdejo v Rim. Mariborski kipar g. Ivan Sojč je že dalje časa zaposlen v Ptuj, kjer dela v tamošnjih Mitrejih mavčne odlike rimskih spomenikov iz svetišč poganskega boga Mitre. Ti odliki bodo poslani v Rim za tamošnje muzeje.

m Tekstilno blago se bo podražilo. Mariborske tekstilne tovarne se dogovarjajo med seboj radi podražite tekstilnega blaga. Podražitev, ki naj bi znašala 25 do 30% motivirajo s podražitvijo bombaža in celuloze ter z uvajanjem novih taks.

m V vinjenosti utonil. Pri Sv. Benediktu so potegnili iz potoka Drvanja starega prevzirkarja Jakoba Kovačiča. Ugotovili so, da je mož padel vinjen v potok ter utonil.

m Od danes naprej se toči v hotelu »Orel« znano budjeviško pivo.

m Vlom v šolo pri Sv. Barbari so izvršili neznaniz umovci ter odnesli upravitelju obleke in perila za 3000 Din. V isti noči so vdrli tudi v delavnico krojača Lojzeta Kranjca ter mu odnesli 7 bal sukna. Okno so iztrgali z drogom. Zaenkrat ni za vlomilci nobenih sledov.

m Kruh »Turist« od Feiertaga je najboljši k prekanjenemu mestu. Dobite ga na Belnavski e. 43, v rotovžu — trgovina Skaza, Ulica X. oktobra.

m Galanterijo, nogavice, pletenine, čipke in krojaške potrebščine dobite pri Ribariču pod Rotovžem.

m Polenovko, sveže namočeno, dobite v postnih dneh v trgovini Josipa Skaza pod rotovžem.

m Holandski mlečni kruh — pekarna Rakuš, Koroška cesta.

Mariborsko gledališče

Sreda, četrtek, petek in sobota: Zaprt. Nedelja, 25. marca ob 15: Dežela smehljaja. Znižane cene. — Ob 20: Sveta Ivana. Premiera.

Celje

c Oglase v velikonočno izdajo »Slovenec« sprejema naša uprava do jutri v četrtek popoldne. Izjemo moremo napraviti le pri osemrnicah in prav najnih, neodložljivih objavah.

c Služba božja na veliki teden pri Sv. Jožefu nad Celjem. Jutri, na vel. četrtek ob 7 slovesna sv. maša, zvečer ob 7 molitvena ura; na vel. petek ob 7 zjutraj obredi, zvečer ob 7 sv. križev pot; na vel. soboto: Najsvetejši se izpostavi ob 5 zjutraj, ob 6 blagoslov ognja, velikonočne sveče in krsne vode; malo po 7 bo slovesna sv. maša. Popoldne ob 5 blagoslov jestvin. V nedeljo ob 4 zjutraj prva sv. maša, ob 5 Vstajenje in slovesna procesija z Najsvetejšim nato slovesna sv. maša. Zadržna sv. maša ob 8. Popoldne ob 4 slovesne večernice in petje velikonočnih pesmi.

c Apologetični odsek DMK sporoča vsem svojim članicam, da sestanke danes zvečer odpade.

c Sedem poslednjih Jezusovih besed. Pevsko društvo »Celjski Zvon« zapoje na veliki petek ob 8 zvečer v farni cerkvi »Sedem poslednjih Jezusovih besed«. Ker je vstop vsakomur prost, upamo, da bo občinstvo v čim večjem številu posetilo ta koncert.

c Brivnice in frizerski saloni bodo na veliko noč ves dan zaprti.

c Mestno kopalnišče bo obratovalo vsled praznikov v sredo, 24., v petek 26. in v soboto 27. marca ves dan.

c Znanen padee brezposelnosti. V mesecu marcu je padlo število brezposelnih v Celju za 253. Temu padeu je gotovo pripomogla mestna občina, ki je zaposlila brezposelne pri svojih številnih gradbenih delih.

c Na cesti je umrla. Včeraj popoldne okrog 9 je šla 80-letna Brežnik Magdalena, zasebnica iz Komenskega ulice 17 nakupovat zdravila v mesto. Ko se je vračala domov, ji je postalo v Frankopanovi ulici slabo, zatem pa se je takoj zgrudila na tla. Okrog nje se je zbralo precej ljudi, ki so poklicali rešilni avto, toda prišel je že prepozno, bila je mrtva, zadeta od srčne kapi.

c Kino Metropol. Danes ob 16.15, 18.15, 20.30 »Vaški zdravnik«.

Prevalje

Ali je mogoče? Dne 21. marca smo poročali, da je dobilo delavstvo, 17 po številu, 18. skupine na Lešah, podporo vsak po 100 Din. Le eden je ni dobil, ki se nahaja na dopustu vesled bolezni. K temu poročilu smo prejeli sledeče pojasnilo: Res je, da dotični ni dobil podpore ker dobiva bolezenske dne, katere znašajo na Dan 13.65 Din. Delavel, kateri pripravljajo nov rov, pa so zaslužili beri in piši 8.06 Din na dan in so za svoje poštovovalno delo dobili 100 Din podpore, tako da so tisti, ki so delali, zaslužili celih 0.67 Din več kakor pa oni, ki je dobil boleznino. Ti delaveli, ki so po večini starejši s številno družino, so gotovo bolj potrebni podpore, ki se jim je priznala na redni seji načelstva, kakor pa v članku mišljeni samec.

Poizvedovanja

Izgubila se je delavska knjižnica na imo Janez Kropar. Najditelja prosimo, naj knjižnico vrne na naslov Gasliške ulice 3 v Spodnji Šiški ali pa na poljiško straznico v Šiški.

Gospodarstvo

Starosno zavarovanje našega delavstva

Službene novine z dne 22. marca prinašajo naredbo ministra za socialno politiko in narodno zdravje o porabi uredbe o izvedbi zavarovanja delavcev za primer onemoglosti, starosti in smrti.

Čl. 1. Določnost plačila prispevkov za onemoglost, starost in smrt, določenih v čl. 27. zakona o zavarovanju delavcev se začne v smislu 1. čl. uredbe o izvedbi zavarovanja delavcev za primer onemoglosti, starosti in smrti s 1. septembrom 1937.

Čl. 2. Zavarovanje za onemoglost, starost in smrt se izvaja pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev za vse osebe, zvezane temu zavarovanju po odredbah poglavja II. zakona o zavarovanju delavcev, izvemši one osebe, ki so zavarovane v bratovskih skladnicah ali v bolniškem skladu, za državno prometno osebo ali v penzijskem skladu osebja ravnateljstva rečne plovbe.

Čl. 3. Osebe, oproščene na podlagi odst. 2 čl. 4. zakona o zavar. delavcev od obveznosti zavarovanja za starost, onemoglost in smrt.

Čl. 4. Prostovoljno zavarovanje za onemoglost, starost in smrt ni dovoljeno razen prostovoljno podaljšanje zavarovanja pod pogoji čl. 80. zak. o del. zavar. (Op. ured.: Prostovoljno zavarovanje velja po čl. 80. zakona o zavar. del. za podaljšanje po plačilu vsaj 100 tedenskih prispevkov, torej skoro po dveh letih.)

Čl. 5. Drž. dnevničarjem, za katere so bili plačani prispevki za onemoglost, starost in smrt po pravilniku o izvrševanju zavarovanja dnevničarjev zaposlenih v državni službi na podlagi čl. 130. uradniškega zakona D. P. št. 23.253 z dne 22. februarja 1928, se bodo ti prispevki vzeli v račun pri odrejanju pravic do podpore, kakor da ni bilo prekinitivne plačil med 1. aprilom 1931 in 1. septembrom 1937.

Čl. 6. Pri podjetjih, ki spadajo pod rudarske zakone, obvezane so na zavarovanje za onemoglost, starost in smrt pri bratovskih skladnicah tudi one osebe, ki so bile doslej izvezte po točki 2. a in c. čl. 2. pravil bratovskih skladnic od 16. februarja 1933. (Op. ured. — To so osebe, ki niso dovršile 18. leta ali pa osebe, ki so ob prvem sprejemu v službo prestopile 45. leto starosti.)

Za ono osebe drž. prometnih ustanov, ki doselej ni bilo zavarovano za onemoglost, starost in smrt bo izdal potrebne predpise prometni minister v sporazumu z min. soc. politike in na podlagi čl. 6. zak. o zav. del.

Čl. 6. Za osebe, izvezte od obveznosti zavarovanja za onemoglost itd. mora poslodajalec na prijavnem listu za člana navesti razlog, zaradi katerega je dotična oseba izvezta.

Če ta razlog nastopi za časa delovnega odnosa, mora poslodajalec to izjemo prijaviti s prijavnico za izpremembo v delovnem odnosu.

Poslodajalci, ki prijavljajo svoje delavce z izplačilnimi listinami, morajo osebe izvezte od obveznosti zavarovanja za onemoglost itd. prijaviti in odjavljati z individualno prijavnico, ne pa v izplačilni listi.

Če poslodajalec ni pravočasno prijavil razloga za izvezte iz obveznosti zavarovanja za onemoglost itd., more zahtevati povračilo predpisane prispevka samo za čas počenši od meseca (odnosno one izplačilne periode), v katerem je bila predložena prijava.

V primeru zakasnele prijave razloga izvezteja se bodo prispevki, predpisani po Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev za čas, dokler je kateri uslužbenec zavarovan pri Pokojninskem zavodu za uslužbence, obračunali s pristojnim pokojninskim zavodom naknadno na podlagi odloka tega zavoda.

Čl. 8. Prijava poslodajalca o razlogih izvezteja od obveznosti zavarovanja za onemoglost itd. bo veljala kot dokaz le, če je bil uradu istočasno ali prej predložen dokaz o obstoju teh razlogov. Dokler ta dokaz ni predložen, se bo smatralo, kakor da prijava ni izvršena.

Izvezte po točki 1. prvega odstavka čl. 4. zakona o zav. del. zaradi onemoglosti v smislu čl. 66. zak. o zav. delavcev se dokazuje z odkomom o renti za onemoglosti ali starost.

Izvezte zaradi dovršenega 70. leta starosti se dokazuje z izveščkom iz matice rojenih ali z drugim potrdilom javnih oblasti (člansko knjižico po čl. 15. zakona o zav. delavstva, domovnico in podobno), izdanim na podlagi takega izveščka. Če se ne more dokazati mesec rojstva, se vzame kot mesec rojstva poslednji mesec rojstnega leta. Če oseba dovrši 70. leto v teku meseca ali v teku izplačilne dobe, velja izvezteje šele od naslednjega meseca, odnosno od naslednje izplačilne dobe.

Izvezte v točki 2. prvega odstavka čl. 4. zakona o zavar. delavcev se dokazuje z odkomom, s katerim je odrejena pokojnina ali renta in s potrdilom pristojne oblasti ali zavoda, da oseba še uživa to pokojnino. To potrdilo ne more biti starejše kot leto dni.

Izvezte po točki 3. prvega odstavka čl. 4. zakona o del. zavarov. se dokazuje s predpisom odloka Pokojninskega zavoda za namščence o pok. zavarovanju, katero bo Pok. zavod za nam. dostavil krajnjemu organu Osrednjega urada za zav. del., pri katerem je dotična oseba zavarovana za primer bolezni. (Op. uredn. To določilo torej velja za namščensko zavarovanje v Sloveniji in Dalmaciji.)

Čl. 9. Del prispevka, za katerega se v smislu predpisov odst. 2 čl. 83. zak. o del. zav. omeji pravica na povračilo premij po čl. 29. zakona o pok. zavar. namščencev se brez ozira na mezdne razrede zakona o zav. del. in brez ozira na event. prekinitivne in bolezn. za vsak mesec zavarovanja pri Pok. zav. za nam. račun v I. in II. plač. razredu za 10 din, v III in IV. razredu za 12 din in v IV. do XIV. za 18 din mesečno.

Op. uredn. Odst. 2. čl. 83. zak. o zav. del. pravi: Od dne, ko se uvede zavarovanje za onemoglost itd., se omeji pravica po čl. 29. zakona o pok. zav. nam. v toliko, da se ne povrača oni del. vplačanih premij, ki bi pripadali zavarovani osebi, ko bi bila zavarovana po tem zakonu. Čl. 29. zakona o pok. zav. pa določa namščencu v primeri prenehajoče zaposlitve povračilo enega dela prispevkov, ki je bil zanje res plačan, odn. ženskim ose-

bam, ki se poroče, do 80% res plačanih prispevkov.

To pomeni, da znaša sedaj oni prispevek, ki se vrača, brez ozira na vplačano vsoto 10, 12, oz. 18 din mesečno za časa zavarovanja (v I. in II. razredu pri Pok. zavodu je doslej odpadlo na namščence od 1930 dalje, v III. in IV. razredu se je plačalo 12, oz. 30 din mesečno, v višjih razredih pa od 39—210 din mesečno)

Čl. 10. Za osebe, ki niso pridobile pravico na osebno ali rodbinsko rento (pokojnino) pri Pok. zavodu ali pri gl. brat. skladnicah ali pri pok. fondu osebja rav. rečne plovbe bo Osrednji urad pri porabi odredb čl. 81 in 82. zak. o zav. delavcev in pri ugotavljanju pravice na rento za onemoglost itd. ali povračilo prispevkov po čl. 78 in 79. zak. o del. zav. vzeli v račun vse prispevke predpisane za dotično osebo za onemoglost itd. za čas, dokler je bil dotični zavarovan drugod, 3% prispevek za čas zavarovanja pri pok. zavodih se računa pri tem na podlagi prispevka predpisanega za bolniško zavarovanje v tem času.

Op. redn. Čl. 81. del. zav. določa, da izgubi pravice iz zavarovanja oseba, za katero še ni vplačanih 200 tedenskih prispevkov, pa v treh koledarskih letih ni plačala nobenega prispevka. Tudi člen določa ugasnitev pravic zavarovanev. Čl. 78. določa povračilo prispevkov za zavarovanke, čl. 79. pa za osebe, ki dovrše 70. leto starosti.

Pok. zavod, Gl. brat. skladnice itd. bodo izročile Osrednjemu uradu za one osebe, ki bodo pridobile pri njem pravico na rento ali na povračilo prispevkov, na koncu koledarskega leta, v katerem je nastopil ta primer, one prispevke, katere jemlje Osrednji urad v račun, in sicer brez obresti. Pri odrejanju višine odpravnine za primer smrti in pri odrejanju odpravnine za primer onemoglosti se bodo te odpravnine zmanjšale za toliko, kolikor odgovarja izročnemu delu prispevka.

Čl. 11. določa postopek v primeru onih oseb, ki so si še pridobile pravico na osebno ali rodbinsko rento pri Pok. zav. itd., da jim Osrednji urad ne bo priznaval podpore po zakonu o zav. delavcev, ampak bo na koncu vsakega leta izročil predpisane prispevke oni ustanovi, pri kateri je pridobljena pravica na rento.

Omenjeni zavodi bodo izročene prispevke vzeli v račun pri odreditvi višine rente in časa vlaganja, potrebnega za pridobitev pravic pri Osr. uradu.

Čl. 12. določa, kaj mora storiti Pok. zavod za nam., ki mora vedno obveščati tudi Osr. urad o izvetju, prenehanju itd. Dne 1. sept. mora izročiti Pok. zavod seznam svojih zavarovancev krajevnim organom Osr. urada in Brat. skladnic, da bodo izvezli od splošnega delavskega zavarovanja za onemoglost itd. Na drugi strani pa mora tudi Osrednji urad obveščati vedno Pok. zavod o zadevah, ki so potrebne za izvedbo pok. zavarovanja.

Po čl. 13. mora Osredni urad voditi stalno evidenco višine pravic zavarovanev. V to svrhu morajo tudi gl. bratovske skladnice dostaviti Osr. uradu sezname svojih zavarovancev s potrebnimi podatki, kar velja tudi za pok. sklad rečne plovbe.

Čl. 14. določa, da bo potrebne predpise o porabi čl. 120 in 121. zakona o del. zavarovanju, v kolikor bo to potrebno, izdal min. soc. politike s posebno naredbo (Op. uredn. Po tem členu gre za posebne zavode za zavarovanje za onemoglost itd.).

Dokler taka naredba ne bo izdana, bo Osr. urad za osebe, ki bi pridobile pravico na rento pri Podp. skladu delavcev, zaposlenih pri zavodih in ustanovah artiljerijsko-tehniške panoge ali pri Pok. skladu stalnih monopolskih delavcev, namesto da jim prizna pravico na rento po zakonu o zav. del., izročil prispevke za zavarovanje za onemoglost itd. Pok. skladu, pri katerem je zavarovana oseba pridobila pravico na rento, dotični sklad pa bo te zneske porabil za povečanje rente po predpisih, ki se bodo naknadno uveljavili za te sklade. Z dnem objave v Službenih novinah dne 22. marca je uredba dobila zakonsko moč.

Proga Črnomelj-Vrbosko bo stala 125.6 milij. Din

Priloge za gradbo proge Črnomelj-Vrbosko. Belgrajska agencija Jugoslovanski kurirc prinaša tole vesti: Na pripravah za gradbo proge Črnomelj-Vrbosko se v zadnjem času hitreje dela. Na terenu se nahaja veliko število inženirjev, ki merijo novo progo. Stroški za progo so proračunani na 125.600.000 dinarjev.

Vloge pri hranilnicah naraščajo

V JANUARJU 1937 za 12.8 MILIJ. DIN Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so narasle vloge pri slovenskih hranilnicah v januarju t. l. za 12.872.517 Din. Medtem ko so znašale 31. dec. 1936 (brez obresti) skupaj 999.8 milij. dinarjev, se znašale 31. januarja 1937 1.012.665.110 Din. Del prirastka tvorijo sicer obresti za l. 1936, ki so pri nekaterih hranilnicah že pripisane glavnici, vendar je prirastek večinoma pravi prirastek (presežek vlog nad dvigi). Če izpustimo hranilnice, pri katerih so narasle vloge le zaradi pripisa obresti, opažamo prirastek vlog na knjižice pri 7 hranilnicah, prirastek vlog v tekočem računu pri 12 hranilnicah (od 20, ki vodijo tudi tekoče račune) ter prirastek vseh vlog pri 9 hranilnicah. Število vlagateljcev na knjižice je naraslo pri 8 hranilnicah, število vlog v tekočem računu pa pri 5. Skupno število vlagateljcev pri vseh 30 hranilnicah znaša 138.349. Te številke vsekako dokazujejo, da se zaupanje v hranilnice in v denarne zavode polagoma vrača.

VINSKI SEJEM V LJUTOMERU 16. MARCA Kazalo je, da bo letošnji vinski sejem slabše uspel kot prejšnja leta. Bil pa je prav tako dobro založen, pa tudi dobro obiskan kot prejšnja leta. Razstavljeno je bilo 144 zorcev vina, največ iz ljutomerskega okoliša, nekaj prav dobrih zorcev pa je bilo tudi iz štrigovskega in gornjeradganskega okoliša. Ocena vin je označila veliko vzorcev prav dobro. — Obiskali so razstavo tudi zastopniki naših oblasti in iz savske banovine. Iz Grada je velik avtobus pripeljal goste in kupce, pa tudi drugih Avstrijcev je bilo lepo število. Domači kupci so pokupili mnogo vina, največ sotrzanega. — Tuji kupci so zaznamovali zorce, ki so jim ugajali in sklenili nekatere večje kupčije.

Vinski sejem in razstava v Novem mestu. — Vinarska podružnica v Novem mestu bo tudi letos priredila vinski sejem združen z vinsko razstavo v Novem mestu v nedeljo in ponedeljek, dne 11. in 12. aprila t. l. Razstavljena bodo predvsem vina iz novomeško-mokronoškega vinogorja in pa tudi vina iz Belokrajine. Potrebno je, da se razstavljaleci pravočasno prijavijo in to za novomeški okraj pri pristojni občini, za ostale pa naravnost na naslov banovinske kmetijske šole na Grmu ali okrajnega kmetijskega referenta v Novem mestu. Navedeti je ime in priimek razstavjalca, vrsto vina, vinsko gorico, odkoder vino izvira in pa količino, ki jo bo razstavljalec imel za prodaj na razpolago. — Prijave pa se sprejemajo samo do 31. marca t. l. Pozneše prijave se ne bodo upoštevale. Ob priliki razstave bodo vina komisjsko ocenjena in najboljša vina tudi nagajena. — Lansko leto je bil kljub hladnemu vremenu, toči in izredno močnemu nastopu peronospore, pridelek vina bogatejši kot prejšnja leta, pa tudi kvaliteta razmeroma prav dobra. Le žal, da manjka primerne propagande in pa tudi primerne prilike za spoznanje kvalitete naših vin. Razstava sama pa bo tudi lep dokaz, da ima Dolenjska prav dobra in konkurenčna vina, ki kvalitativno po okusu daleč prekašajo tuja vina. Obenem je pa ta razstava tudi poučnega značaja, kjer se bo jasno pokazal razloček umnega kletarstva.

Bayer Aspirin advertisement featuring the Bayer cross logo and text: 'Brez Bayer-jevega križa ni Aspirin tablet. Vsaka Aspirin tableta ima Bayer-jev križ. Pri reumatizmu, glavobolu, vročini.' Includes registration info: 'Glasnik v registr. pod št. 1543 od 5. XII. 1936.'

Licitacije. Dne 1. aprila bo v pisarni inženierije v Ljubljani prva ofertalna licitacija za izdelavo ceste na sektorju Boršičev vrh-Rovle Crni kal. Proračunska vsota znaša 4.334.331.75 Din. — Dne 31. marca bo v pisarni inženierije v Ljubljani prva ofertalna licitacija za izdelavo dela ceste in cestišča na cesti Škofja Loka-Blejša. Proračunska vsota znaša 1.039.498.73 Din.

Licitacije. Dne 26. marca bo v intendanturi štaba Dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertalna licitacija za dobavo 2 motornih žag za rezanje drv.

Dobave. Gradbeni oddelek ravn. drž. želez. v Ljubljani sprejema do dne 25. marca ponudbe za dobavo razne železnine. — Dravska delavnica v Ljubljani, Kobariška ul. 43 sprejema do dne 26. marca ponudbe za dobavo nafte, oglja, tovarne masli, bencina, strojnega olja, cevi, pločevine in dr.; do dne 27. marca za dobavo raznih strojnih delov za dravske delavnice.

Odlog plačil je podaljšan Kmetijski hranilnici in posojilnici v Vidmu-Dobrepoljah, r. z. z. n. z. od 3 na 6 let od 24. oktobra 1935, obrestna mera pa je s 1. januarjem 1937 znižana na 2%. Nadalje je dovoljen odlog plačil Hranilnici in posojilnici v Lukovici, r. z. z. n. z. za 6 let od 20. januarja 1937 dalje, za dolgove, nastale do 7. decembra 1936; obrestna mera 2%.

Premije za obisk zagrebškega velesejma. Zagrebški velesejem je razpisal nagradno žrebanje za svoje obiskovalce. Najsrečnejši obiskovalce dobi osebni avtomobil, drugo, tretjo in četrto nagrado pa tvorijo brezplačna potovanja od Sušaka do Kotorja. Nadaljnje nagrade dovoljujejo bivanje v nekaterih naših letoviških in zdraviliških, med njimi v Rogoški Slatini in Čateških toplicah. To je propaganda za letošnji velesejem, ki bo vseboval predvsem avtomobilsko razstavo.

Nova paroplovna družba na Reki. Na Reki je bila z glavnico 1 milij. lir ustanovljena Soc. Flumina di Navigazione.

Kulturni obzornik

Cerkveni glasbenik

V zadnji številki Cerkvenega glasbenika je odprl urednik msgr. Stanko Premrl anketo o sodobnih problemih cerkvene glasbe, kar je dokaz urednikove žive miselnosti, ki neutrudno sledi časovnemu razvoju ter objektivni resničnosti. Ta pojav je izrednega pomena, ker je omenjeni problem veled silnega naturalističnega vala, ki je v zadnjem času objel ves svet, tembolj pereč in ker potreba pridiranja v duhovni svet postopoma narašča. Spričo materializacije in mehanizacije, ki preti ugonobiti v človestvu edino odrešilne duhovne vrednote, je toliko večja naloga prav cerkvene kot sploh religiozne glasbe, da prodira čim globlje v duha in ga oživlja za novo življenje. Zato bo šlo seveda tudi reševanje omenjene problematike tem ožje vstrec z reševanjem človeškega duhovnega problema sploh in posebej religioznega doživljanja, ki ga danes prav tako ogroža mehanizacija. S tega pogleda bo razmotrivanje v pričujočem listu lahko zelo plodno, kajti problem se najbolj jasni, če je osvetljen z različnih strani.

Pričujoča številka prinaša nadalje dr. Dolinarjev pregled zgodovine kat. cerkvene glasbe, poleg tega Ferjančičeve spomine iz prve dobe Cecilijinega društva. Nekaj tehničnih misli o koralni glasbi je priobčil Stanko Trobina; Stanko Premrl pa sestavlja seznam Foersterjevih cerk. skladb, ki so bile objavljene v prilogah Cerkvenega glasbenika. Mikavni so po pisnih spomenih na skladateljsko delo p. Hugolina Satnerja, ki jih objavlja E. Hochreiter. Kot zvest kronist sestavlja S. Premrl seznam organistov, ki so absolvirali na ljubljanski organški šoli tekom 60 let njenega obstoja. Ob koncu si sledi organistove zadeve, koncertna poročila, dopisi, oglašnik in razne vesti. Glasbena priloga prinaša nadaljevanje Foersterjeve latinske mase, ki je pričela izhajati v prejšnji številki.

Spričo trajne aktualnosti, ki jo skuša ohraniti Cerkveni glasbenik, zasluži ta glasbeni list vsestranske podpore! V.V.

Modra ptica nas tudi v marčni številki spominja na Puskina in sicer s pesmijo Zdravica, ki jo je Puskini spesnil ob prazniku liceja, kjer se je šolal. Pesem je dobro in lepo prevedel Božo

Puhmannov čaj ublažuje kašelj Originalni omot 125 g Din 35,- Dobiva se vseh lekarnah. Ogl. reg. br. 150336.

Borza Dne 23. marca 1937.

Denar V zasebnem kliringu je ostal angleški funt na naših borzah neizpremenjen na 237.20—238.80. Avstrijski šiling je v Ljubljani popustil na 7.95—8.05, v Zagrebu pa se je čvrstil na 7.95—8.05, kolikor je beležil tudi v Belgradu.

Grški boni so beležili v Zagrebu 30.90—31.60, v Belgradu 31.50 blago. Italijanske lire so nudili v Zagrebu po 2.28, dočim so v Belgradu beležile 223.80—228.20. Nemški šeki so v Ljubljani popustili na 11.79 do 11.99, dočim so v Zagrebu nekoliko narasli na 11.8450—12.0450. Nadalje so beležili za konec aprila 11.8650—12.0650, za sredo maja 11.8750 do 12.0750, za konec maja pa 11.90—12.10. V Belgradu so beležili 11.80—12.00.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 3.948.503 din, v Belgradu 2.440.000 din. Efektini promet je bil v Zagrebu srednji pri slabih tendenci, v Belgradu pa je znašal 1.628.000 din.

Table with exchange rates for various currencies: Amsterdam 100 h. gold, Berlin 100 mark, Bruselj 100 belg, Curib 100 frankov, London 1 funt, Newyork 100 dolarjev, Pariz 100 frankov, Praga 100 kron, Trst 100 lir, Curih: Belgrad 10, Pariz 20.1625, London 21.445, Newyork 488.125, Bruselj 73.95, Milan 23.125, Amsterdam 240.25, Berlin 176.60, Dunaj 80.40, Stockholm 110.55, Oslo 107.75, Kopenhagen 95.70, Praga 15.31, Varšava 83.10, Budimpešta 83.—, Atene 3.90, Carigrad 3.45, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.465, Buenos-Aires 132.125.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% investicijsko posojilo 87—88 agrarji 52—58, vojna škoda promptna 406—409, begliške obveznice 76—77 4% sev. agrarji 51—53, 8% Blerovo posojilo 93—95, 7% Blerovo posojilo 83—85, 7% posojilo DHB 97—99. Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 87.50 den., vojna škoda promptna 405—406 (405), dalm. agrarji 71.75 den., 8% Blerovo posojilo 93—95, 7% Blerovo posojilo 82—85. Delnice: Priv. agrarna banka 195—212 (208), Trbovniška 280—290 (280), Gutmann 40—50, Isis 16 den., Osj. livarna 160—170 (165), Osj. sladk. tov. 195 den., Danica 39—41. Belgrad. Drž. papirji: Vojna škoda promptna 403—404 (408, 403), 5. 400 den. (398), begliške obveznice 74—75 (75), dalm. agrarji 72—74.50, 8% Blerovo posojilo 97 bl., 7% Blerovo posojilo 84—86, 7% posojilo DHB 97—104, 7% stab. posojilo (87) Delnice: Priv. agrarna banka 197 den.

Žitni trg

Sombor. Pšenica: bč. okol. Sombor, Gornja bč., srem., slavn. in gor. ban. 162—164, ban. 160 do 162, bč. ladja Begej 170—172, bč. ban. poljska šlep 170—172. Koruza: bč., srem. garant. kval. 85—87, Moka: bč. og. ogg 250—265, 230—245, 210 do 230, 190—200, 160—180, 105—110. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence čvrsta. Prometa 40 vag. Novi Sad: Pšenica: bč. poljska 170—172, slav., srem., bč. 162—164, ban. 160—164. — Oves: bč., srem., slav. 104—106. — Koruza: bč., srem. nova 86, ban. nova 84—85. — Fitol: bč., srem. beli — brez vrčce — 235—240. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence čvrsta. Promet velik.

Živina

Mariborski živalski sejem, 23. marca 1937. Na današnji živalski sejem je bilo prigranjih 2 konja, 5 bikov, 110 volov, 373 krav, 6 telet, skupaj 496 komadov. Povprečne cene za kg žive teže: debeli voli 4—4.50 din, poldebili 3.50—4 din, plemenski 3.25—3.75 din, bikji za klanje 3.20—3.60, klavne krave debele 3.25—4.50 din, plemenske krave 3—3.75 din, krave za klobasarje 1.50—2.50 din, molzne krave 3.50—3.75 din, breje krave 2.50 do 3 din, mlada živina 3.50—4 din, teleta 4.50—6 dinarjev. Prodanih je bilo 276 komadov.

Vodušek. Peter Donat je oskrbel prevod govora, ki ga je F. M. Dostojevski imel ob priliki odkritja Puškinovega spomenika v Moskvi leta 1830 in v njem začrtal človeško misel Puškinovega književnega dela ter njegov pomen za ruski narod, na koncu pa povdaril veliko sposobnost vziljanja v duha drugih narodov, ki jo je Puškin izpričal. Bogomir Magajna je objavil prvi del svoje nove nove Jerinova Lida. Anton Podbevšek je prispeval odlomek iz svoje še neobjavljene knjige z naslovom Neznani Jakopič. Nov sotrudnik Modre ptice pa je Janko Lavrin, profesor za ruski jezik in literaturo na vucelišču v Nottinghamu, ki je napisal nekaj misli o tvornem skepticizmu. Češke literarne nagrade. Nagrade praške za lozbe Melančnik so letos dosegli Ivan Olbracht, čigar roman Nikolaj Šuhaj je preveden tudi na slovenski jezik. Nagradili so mu zbirko novel »Golet v dolini«. Jožef Kopta je uspel z romanom »Zlati vulkan«, ki predstavlja drugi del obsežne trilogije, postavljene v Korejo, Vladimirju Neftu, 28-letnemu pisatelju, pa so nagradili roman »Dva pri mizic.

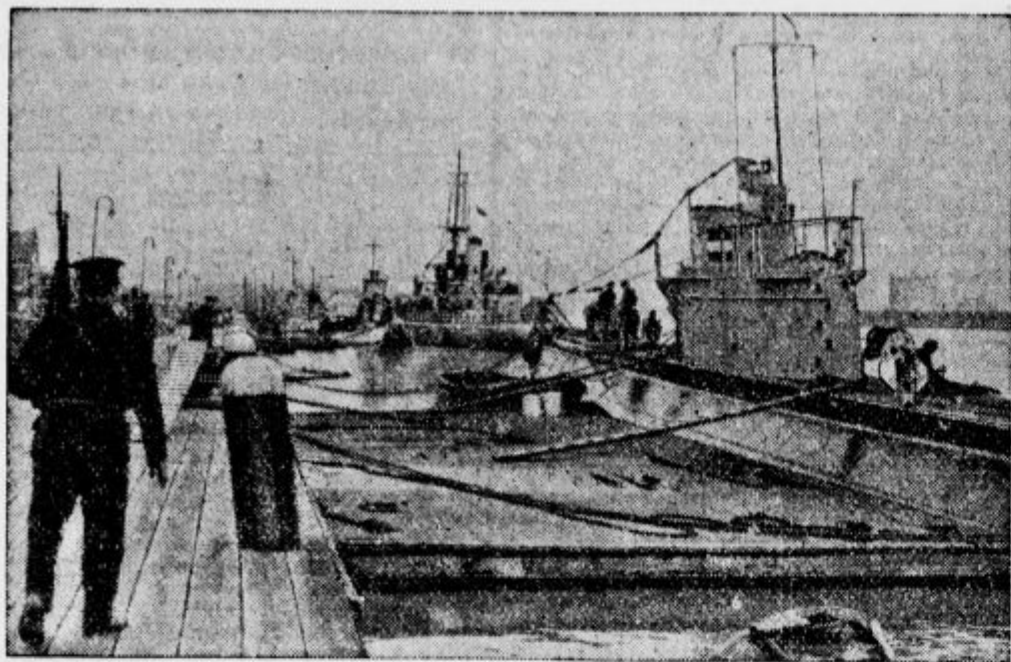
Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 24. marca: 12. Odlomki Wagnerjevih oper (ploščo) — 12.45 Vreme, poročila — 13. čas, spored, obvestila — 13.15 Griegova ura (Radijski orkester) — 14 Vreme, borza — 18. Minidnska ura: Velikonočni običaji v Dalmaciji (g. prof. Mirko Avenek) — 18.30 Kako si napravim terarji, II. del (g. Miroslav Zor) — 18.40 Koncentracija gospodarstva (g. Milan Valant) — 19. čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nlo. ura: Prosvetno delo Andrije Jovanoviča (Gavra Milošević) — 19.50 Sahovski kotiček — 20. Rezervirano za prenos — 21.30 Operni zvoki (Radijski orkester) — 21. čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Operni zvoki (Radijski orkester).

Drugi programi

Sreda, 24. marca: Belgrad: 19.30 Vokalni kvartet 30.30 Humor — 21.30 Arije — Zagreb: 20.30 Ljubljana — Dunaj: 19.30 Koncert po željah — 20.25 Igra — 22.20 Dunajske melodije — Trst-Milan: 17.15 Komorna glasba — 21. Igra — 22. Orkestralni koncert — Rim-Bari: 21. Opera — Praga: 19.30 Radijski film — 21. Orkestralni koncert — Varšava: 20.15 Arije — 21.15 Chopinov koncert — 21.45 Bachova kantata — Hamburg: 21.15 Stari mojstri — Köln: 20.45 Zenske v Puccinihletih operah — Frankfurt: 20.45 Glasbeni kabaret — Stuttgart: 20.45 Gledališki orkester — Bernomünster: 19.15 Kmetiča godba — 20.10 Narodne pesmi — 21.05 Neznana Hoffmannova dela — Strassbourg: 21.15 Opera.

V varstvo holandske plovske je odšlo na špansko obal nekaj podmornic, katere vidimo na sliki.

„Še danes moram umreti!“

Resnična zgodba s filipinskega misijona

Nemški misijonar Stukenberg SVD poroča iz svojega misijona na enem iz Filipinskih otokov o zanimivem, pa obenem žalostnem dogodku, ki ga je doživel jeseni preteklega leta. Takole piše: Nekoga jutra je na vse zgodaj potrkalo na vrata moje sobe; najprej boječe, potem bolj pogumno. Pol v spanju sem vprašal, kaj je in kdo trka tako zgodaj. »Oče, jaz sem«, je odgovoril prišlec in z boječim glasom povedal svoje ime. Bil je eden izmed učencev, ki so hodili v mojo šolo, star okrog 15 let. »Počakaj malo,« sem mu rekel, »takoj bom odprl.« Napravil sem se in odprl vrata. Pred menoj je stal učencev z bledim obrazom, z zaspanimi očmi in razkuštranimi lasmi. »Pa kako si vendar mogel tako zgodaj priti,« sem ga vprašal, »ko so vendar še vsa vrata zaprta?« — »Oče, obzidje sem preplezal.« To rekši, me je proseče in mlo pogledal. »Vstopi torej,« sem ga povabil, »sedi in mi povej, kaj želiš tako zgodaj.« Nič dobrega nisem pričakoval. Deček je bil namreč eden izmed tistih, ki so bili šele nedavno krščeni in je bil edini katoličan v družini.

Deček je moje povabilo odklonil: »Ne, oče, ne morem se muditi. Predno vziđe sonce, moram umreti, in prihajam le zato, da se spovem.« Hodil je že prej nekaj časa k pouku za prvo sv. spoved in sv. obhajilo. »Kdo ti je pa rekel, da boš že danes umrl?« sem ga začuden vprašal. — »Oče, to vem čisto gotovo! Ko bo ura šest, boš zvedel, da so me našli mrtvega. Hitro me torej spovej, da bom mogel v nebesa.« — Mirno sem mu odgovoril: »Predragi, prav rad te bom spovedal, samo povej mi, odkod veš, da boš danes umrl.« Vprašujoče in proseče me je pogledal, potem pa hitro segel v žep in izklesal iz njega ostro bodalo. Nehote sem se ustrašil, ga prijel za roko in mu bodalo vzel. »Kaj hočeš z bodalom?« sem ga vprašal ves razburjen. Fant pa je pri tem začel jokati: »Oče, s tem bodalom se bom danes zjutraj umoril, še preden vziđe sonce.«

Položil sem bodalo na stran in ga prosil, naj

mi pove vse, kako je prišel do tega sklepa. A precej časa je minilo, preden je spet spravil besedo iz sebe; in solze so mu druga za drugo drsele po licih. »Oče,« je začel nato, »že tri dni nisem bil doma. Ni mogoče več prenašati. Starši me vedno le zmerjajo in tepejo, ker sem katoličan. Več dni nisem doma dobil nobene jedi in sem si jo moral izprositi pri svojih prijateljih; beračenja pa me je tako sram. Tri noči sem že spal zunaj pod drevjem, ker sem se bal iti domov. Zdaj sem se zbolel. Ne morem več zdržati, zato sem trdno sklenil, da svoje žalostno življenje končam. Prosim, da mi bodalo nazaj in me spovej. Potem moram iti.«

Skočil je pokonci, da bi vzel bodalo. Zadržal sem ga in ga prepričeval o zlobnosti njegovega namena, kako hudo bi s tem Boga razžalil, kako bi sebe spravil v večno nesrečo in da ga sploh ne morem spovedati, dokler ima tak naklep. Dolgo sem fantu govoril in ga tako polagoma pomiril. Ko je bila ura šest in je sonce vzhajalo, sem mu smehljaje rekel: »Poglej, prijatelj, zdaj sonce vzhaja, in ti vendarle še živiš, in upam, da kmalu tudi v tvoji duši vziđe sonce. Prošiva Boga za odpustanje zaradi slabega namena, ki si ga imel... in prihodnjo soboto boš z drugimi učenci vred prejel prvo sveto obhajilo.« Obraz se mu je sčasoma razjasnil in ginjen se mi je začel zahvaljevati. Dal sem mu potem še dobrih nasvetov glede staršev in sorodnikov in mu obljubil, da se bom sam pogovoril s starši in vse uredil. Potem sem ga vzel s seboj v kuhinjo in mu dal dober zajtrk, kar je dokončno pomirilo prej za samonem odločenega mladeniča. Medtem pa sem dal skrivaj poklicati njegove starše, ki so bili nemalo presenečeni in jih je bilo sram, ko sem jim pripovedoval o dogodku. Tako sem dosegel spravo. Starši so mi obljubili, da ne bodo nikakršnih težav več delali sinu zaradi njegove katoliške vere, in to so do zdaj tudi zvesto izpolnjevali. Veliko pa je otrok v tukajšnjih družinah, ki bi radi prišli v katoliško Cerkev, če bi jih zaslepljeni starši toliko ne ovirali.

Nesreče radi snega in dežja

Zaradi dolgotrajnega deževja se je zadnje dni pri Sperone blizu Rive ob Gardskem jezeru udrla zemlja, ki je zgrmela na zahodno stran ceste, ki vodi ob jezeru. Naenkrat je bilo na cesti kakih 5000 kubičnih metrov zemlje in grušča. Ves promet po tej cesti med Rivo in Salo je prekinjen za več dni.

Tudi sicer je slabo vreme zadnjih dni na Tirolskem povzročilo več nesreč. V vasi San Giorgio pri Rivi je med nalivom treščilo v vaški zvonik, nakar je poškodovala strela več bližnjih hiš. Nastali požar so pravočasno pogasili.

Blizu St. Moritza v Švici je snežni plaz na rejski železniški progi povzročil veliko železniško nesrečo. Tik, preden je privozil po progi osebni vlak, se je na progo vsul velikanski plaz. Ko je nato z vso hitrostjo pridrvela lokomotiva, se je vsa zarila v plaz ter nato zdrsenila po nasipu v epodaj grmeči potok. Pri tej priliki je bil ubit strojevodja. Progovni mojster pa, ki je takrat stal na lokomotivi, je bil hudo ranjen. Ker se je lokomotiva s tako silo zaletela v snežni plaz, se je odtrgala od drugega vlaka, kar je bila še velika sreča, ker so zato vsi vagoni osebnega vlaka ostali na tiru. Zato tudi noben izmed popotnikov ni bil ranjen.

Na avstrijski progi v takozvanem Gesäuse pa

je priletela na železniško progo velikanska skala, katere se je utrjala visoko gori na železnico zaradi prevelikega deževja. Med tem je privozil na kraj nezgode osebni vlak, ki je zadel v skalo. Zaradi sunka se je lokomotiva prevrnila in 4 osebni vagoni so skočili s tira. Ranjeni so bili pri tej priliki strojevodja, vlakovodja, kurjač ter 7 popotnikov. Ker je sedaj proga zasuta, je promet na njej ustavljen.

Žalovanje pri Kanakih

Na različne načine izražajo razni narodi svojo žalost tudi na zunan Nekateri bolj izrazito, drugi manj. Na posebno pretresljiv način pa to store Kanaki, plemo na Novi Gvineji. Kadar Kanaku umre kak sorodnik ali kak drug človek, ki mu je bil zelo drag, si v znamenje globoke žalosti odreže kak prst na roki ali na nogi ali pa se kako drugače pohabi. Tako zahteva star običaj pri teh divjih plemenih in zato so taki slučajji zelo pogosti. Dobiti je mnogo mladih in sicer zdravih mož, ki jim manjkajo posamezni prsti na rokah ali na nogah, ker so jih porezali iz žalosti zaradi smrti kakega človeka, ki so ga posebno ljubili. Če pa se zdi Kanaku izguba dragega umrlega tako velika, da je ne bo mogel prenesti in da ne bo nikdar več mogel biti vesel, si pa v znak hude žalosti vzame življenje. Tudi taki slučajji niso redki. Tako se je celo ob smrti nekega misijonarja, ki so ga Kanaki zelo ljubili, nekdo iz same žalosti sam usmrtil, še preden so mu mogli to zabraniti.

Umljivo je, da se misijonarji zelo trudijo, da bi ljudstvo prepričali o nenaravni pretiranosti takega žalovanja, a se jim to ne posreči vselej, kakor dokazuje omenjeni primer. Tako globoko je ta zabloda poganstva ukoreninjena v njihovi miselnosti.

Psi pognali 600 ovac v reko

Blizu kraja Trubenhausem pri Kasselu na Nemškem je nekdo prignal velik trop ovac, katere je po potu prodajal. Vseh ovac je bilo 645. Ko so po noči ovce v vasi pod milim nebom počivale in prenočevale, so se jih lotili tamkajšnji psi. Ovca pa je silno plašna živalica, ki beži pred vsako stvarjo. Tako so preplašene ovce kar sredi noči druga za drugo bežale, psi pa so veselo lajali za njimi. Ker je prva ovca zavila naravnost v reko Gelster, ki tamkaj teče, so vse ovce po ovčji navadi udarile za njo. V vodi so se tako stisnile skupaj, da so zajezile vodo, katere je začela teči čez nje. Pri tem je poginilo 196 ovac. Sedem ovac pa je bilo tako poškodovanih, da so jih morali takoj zaklati. Tudi več drugih ovac je bilo toliko poškodovanih, da so jih morali zaklati. Tako so psi lastniku ovac povzročili veliko škodo.

Širite katoliško časopisje!

Znanstveno sredstvo odkrije zločin

V Ameriki se je vršila zanimiva kriminalna preiskava. Glavna oseba je bil neki Henry Denhardt, namestnik predsednika v državi Kentucky. Ta je prebival v mali vili pri La Grange. Neko noč je z vso skrbjo poklical po telefonu policijsko postajo; in ko je uradnik prišel na njegov dom, mu je zelo spretno hlinil svojo žalost in mu pripovedoval dramatično zgodbo, kako se je njegova žena, gospa Verna Taylor, po nesreči ustrelila, ko je neprevidno prijemala in obračala v rokah revolverja. Orožje ji je bilo dano v roko že potem, ko je izdihnila.

njice razširijo pod vplivom visoke toplote. Tiste molekule nitrata potem vsrka parafin. Te so še nevidne, a v žvepleni kislini postanejo vidne.

Isti poskus so ponovili na roki ubite gospe, kjer pa je parafin ostal brez najmanjše vijoličaste pikice. Sklep je bil jasen in obenem za moža usoden: gospa Verna Taylor ni sama sprožila revolverja. Orožje ji je bilo dano v roko že potem, ko je izdihnila.

Moža so koj zaprli.

Roka nesrečnice je krčevito stiskala orožje, iz katerega je prišel usodni strel; vendar pa so že po prvih preiskavah uradniki sumili, da pripovedovanje moža ne odgovarja resnici. Tedaj so uporabili najnovejšo metodo »foroskopije«.

Vprašali so ga še prej: »Ste morda uporabljali kakšno orožje v zadnjih petih letih?«

»Ne!«

»Prosili bi torej, da bi nam dovolili izvršiti kratek kemičen poskus.«

Najprej so kemično izčistili količino parafina; potem ga pa dali v posodo. Ko se je ta tvarina pri 50 stopinjah Celzija utekočinila, so jo izlili na desno roko Denhardta, tako da je prekrila vso njegovo desnico.

Ko se je parafin strdil, so ga počasi odvzeli in na njem je ostal natančen odtis roke. Medtem je drugi pripravil v mali posodici mešanico žveplene kisline in drugih kemičnih elementov. Parafin, katerega so sneli z roke, je bil popolnoma bel, brez vsakega najmanjšega madeža. Potopili so ga v žvepleno kislino, in... Na parafinu so tedaj opazili prav majhne vijoličaste pikice. Policijski uradniki so lahko takoj spoznali resnico: da je mož lagal in da je v zadnjem času vsaj enkrat izstrelil iz revolverja.

Iz česa so to sklepali? Iz onih vijoličastih pikic na parafinu. Kajti pri strelu se krogla razgreje in vzame dušik, ki je v zraku v neposredni bližini. To povzroči, da se tvorijo razne molekule nitrata, katere se potem ustavijo na prstih in na zgornjem delu roke, ki revolver izproži. Te molekule, ki se ne vidijo s prostim očesom, so zelo številne. Pronicajo v luknjice na koži in ostanejo tu do pet dni. Ko se razgreje parafin polaga na kožo, se vse luk-

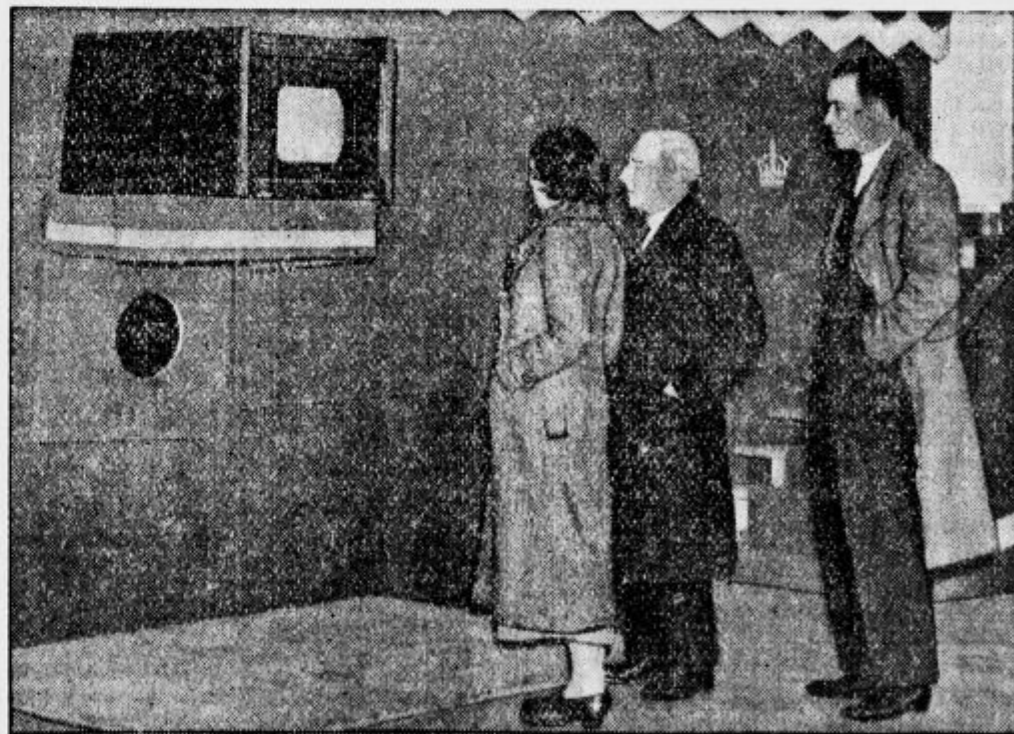

Zenske klobuke iz oblancev so začeli delati v Ameriki.

Priprave za angleško kraljevo kronanje

Zenske kraljevske šole za ročna dela v Londonu tko dragoceno oblatilo, katero bo angleška kraljica nosila ob kronanju.

Ker bo pri kronanju angleške kraljeve dvojice v Londonu velik naval, da ne bodo mogli vsi videti slovesnosti, so v Londonu in drugod postavili aparate, s katerimi bo od daleč mogoče gledati vse slavnosti. Take daljnovidne so iznašli pred nekaj leti ter so jih sedaj že toliko izpopolnili, da prizore lahko snemajo kakor za film ter sliko istočasno potem gledajo v drugih krajih.

Na mestu 10 božjih zapovedi odslej Hitlerjeve zapovedi!

V uradnem glasilu nemškega mladinskega vodstva je bilo priobčeno določilo, kako naj se v prihodnje 10 let stari otroci priključijo v državno mladinsko zvezo. Tam je v tem oziru izdano to-le uradno navodilo:

»Ko bodo dne 20. aprila, na rojstni dan vodje, najmlajši poklicani v narodno-socialistične vrste, bo to prvi uradni dan narodno-socialistične države v življenju mladine, ko bodo slovesno odkrite nove table življenjskih zapovedi ter se bo mladina postavila pod narodno-socialistično zapoved. Tisočletna življenjske zapovedi preživelih uslanov in zastarelega mišljenja smo vrgli ob tla in jih razbili. V mladini se dviga nova postava življenja z novimi temelji...«

Tako poganstvo razširja narodni socializem ter misli, da bo s takimi frazami zadušil Cerkev!

55 ljudi žrtev plina

Iz Kapstadta v Južni Afriki poročajo, da je v zlatem rudniku Germisson strupeni plin zahteval več človeških žrtev. Strupeni plin, ki se je začel razvijati v zlatem rudniku, je udaril na dan ter zastrupil 487 ljudi. To se je zgodilo pretekli petek. Od petka zvečer je v tamkajšnji bolnišnici zaradi zastrupljenja umrlo že 29 ljudi, drugih 26 ljudi pa je v ponedeljek še umiralo. Tako je plin zahteval 55 človeških žrtev.

Nesreča je nastala tako, da se je pod zemljo vnel ogenj, ki se je tam razvijal tako dolgo, dokler ni zažgal ledenih opažov v jaških. Pri tem je požar začel povzročati strupene pline, ki so človeškemu življenju tako nevarni.

Meč islama. Takle meč islama v obrambo islamske vere je Mussolini dobil v dar od tripolitanskih muslimanov. Izročil mu ga je v tripolitanski puščavi ob posebnih slovesnostih berberski knez Jusuf rekoc: »V imenu islama tebi, zmagovalni duce, izročam meč islamske vere, da boš branil preroka!«

Slovenska pesem v srcu Šumadije

Kragujevac, 20. marca.

Iz Belgrada smo se v soboto popoldne podali proti jugu. Pozdravljala nas je hribovita Šumadija, odeta v pomladansko zelenje in cvetje. Ob 2 smo prišli v Kragujevac. Iznenađeni smo bili, ko smo ob prihodu vlaka v postajo začeli zvoke pozdravne koračnice, katero je zasvirala vojaška godba. Na postaji je bila velikanska množica občinstva z županom g. Kamenkom Božičem na čelu. Poleg njega smo opazili zastopnike vseh vojaških oblasti v mestu, kar je zborove zelo navdušilo, ko so videli, da imajo vse oblasti razumevanje za njihovo pot. Sveda pri pozdravu ni manjkalo šol in učiteljsva. Prisostvoval je tu tudi tov. predsednik okrajnega društva JUU g. Mihajlović Dragiša, priznan pedagog. Župan je izrazil svoje veliko zadovoljstvo nad našim prihodom, ker s pesmijo utrjujemo bratstvo. Zeli, da se v Kragujevacu razlega slovenska pesem, saj je v pesmi izražena narodova duša. Otroški zbor narodne šole je pod vodstvom tovariše zapel himno »Hej Sloveni in »Po jezeru«. Zborovci so bili ginjeni in so navdušeni ploskali malim pevcem, videč, da se goji tu tudi naša slovenska pesem.

Po zahvalnem govoru predeednika UPZ se je razvil v četrte ure oddaljeno mesto prepoved. Na čelu je godba neumorno igrala koračnice. Nato smo se razvrstili mi, za nami ves oficirski zbor z županom, za njimi pa šole. Ob cestah pa nas je pozdravljala množica ljudi. Ni bil to pozdrav samo nam kot osebam, bil je to pozdrav slovenski pesmi. Tu živeči Slovenci so bili ginjeni, da bodo lahko daleč od rodne zemlje začeli domačo pesem.

Sprevod je krenil skozi mesto k spomeniku zmage in padlim šumadijcem. Tu je spregovoril g. Mihajlović Dragiša, predsednik JUU za Kragujevac. Rekel je, da čuti, kakor da se Triglav in Šar planina strinjata v eno telo in z njima vred oba bratska naroda v en di. Učitelji smo prednikli za utrditev bratstva in bratske ljubezni. Gostoljub-

ni meščani, kakor znajo biti samo Srbi, so člani povedli na svoje domove, kjer so jih prav razkošno pogostili. Zvečer je priredila mestna občina v hotelu »Jadrant« večerjo, katere se je udeležil župan z drugimi funkcionarji. Vse je potekalo v priskrbenem prijateljskem razmerju, saj nas tako sprejemajo, kot more to le brat brata. Zabavala nas je kapela pevčice, katera je svirala odlične koncertne komade.

Po večerji je bil v isti dvorani koncert. Bila je napolnjena do zadnjega kotička. Napolnili so jo Slovenci, ki jih je tu prav mnogo, saj je tudi lastnik imenovanega hotela Slovenec, še v večji meri pa domačini. Udeležil se ga je župan, general Krčalič in drugi odličniki. Koncertni program je bil izveden prav dobro. Občinstvo so navdušile zlasti narodne pesmi in pa Adamičev »Potrkan ples«, katerega smo morali ponavljati. Kritika je ugodna in nam je pot odprta, kar se čuti pri vsej naši poti.

Vsi navdušeni od lepote naše pesmi, so se med nas pomešali domačini in smo pokramljali tja do polnoči, ko je naš potni maršal dal povelje za spat. Seveda smo ga disciplinirano ubogali.

Kragujevac, 21. marca.

V današnjih belgrajskih časopisih je objavljena kritika našega koncerta od najuglednejšega kritika dr. M. Milojevića. Med drugim pravi, da se je zbor najlepše oddolžil spominu svojega patrona. Posebno je pohvalil base, za njimi pa nikakor ne zaostaja celota. Glasovno je odličen in homogen. Manjka, pravi, nam živahnosti. Res, da je slovenska pesem živahna, toda nekatere zahtevajo počasen in otočen izraz in jo more občutiti samo slovenska duša. S tem smo priporočeni vsej javnosti.

Poslovili smo se od dobrih in gostoljubnih Kragujevacanov ter se odpeljali do Lapova, kjer smo prestopili na progo proti Južni Srbiji. Naelednja postaja je Niš.

V delavnici govora

Predavanje, ki bi moralo slehernega zanimati

Ljubljana, 23. marca.

Pod okriljem Pedagoškega društva je predaval snoči ravnatelj gluhošolnice Fran Grm o percepciji in notranjem grajenju govora ter nemotah. Govor, najvišja dobrina človeka, ki se ji imamo zahvaliti za vse, kar premoremo in ki pomeni tisto krono stvarstva, s katero se tako radi in opravičeno ponahamo, je v svojem snovanju še danes zagrnjena v mnoge tajne. Uporabljamo ga po mili volji kakor prožno igračo, pa morda prav zato ne čutimo potrebe, da bi se kaj dosti izpraševali, odkod je in kako se snuje. Le redki so med nami tisti, ki neutrudno prodirajo v to veliko skrivnost in nam luščijo iz nje novih spoznanj. Med temi je Fran Grm, ki je posvetil vse svoje življenje baš temu velikemu iskanju, saj je do tega gnalo že njegovo poklicno delo v gluhošolnici, kjer je treba govor šele iz temeljev ustvarjati. Človek bi po pravici pričakoval, da bo njegovo predavanje našlo polno dvorano, zlasti lep odziv pa med učiteljsvom, ki mu je bilo v prvi vrsti namenjeno. Saj je naposled govor temelj vsega pouka in vzgoje, šola ga mora šele prav oblikovati in mu dati resnično veljavo. Na žalost pa nismo mogli med poslušalci našteti niti tucat pedagogov, ako izvzamemo učiteljsvo gluhošolnice in pomožne šole, ki je bilo častno zastopano. Predavatelj je očrtal najprej razna možganska središča, ki so važna za sprejemanje in oddajanje žive besede, nato pa delovanje teh središč potom živcev. Za govor so posebno važni čelni možgani, ki so center apercepcije. Apercepcija je zmožnost, od mnogih predstav, ki jih imamo, na eno pozornost obrniti, jo z vso jasnostjo prikazati. Asociacijski center v zadnjih temenskih možganih omogoča predvsem logično mišljenje. Besedni pojmi so shranjeni v možganski skorji, tako zvanem pojmišču. Od tu izhajajo pobude za govor preko motoričnega centra v govorne organe. Govorno dogajanje se deli v tri stadije: priprava govora v duši in čustvu, dikcija ali sestava notranjih besed in naposled artikulacija, to je tvoritev zunanjih besed. Sluh in vid sta čutilni okenci, koder sprejemamo govor. Sluh je za govor važnejši od vida. Vendar se je mogoče tudi samo potom vida naučiti govora, kar dokazuje pouk v gluhošolnici. Pri tem pouku je še vse polno problemov, ki čakajo rešitve. Ob koncu svojega izvajanja, ki bi zaslužilo, da se ga objavi v celoti, se je predavatelj dotaknil še različnih nemosti, zlasti sluhonemosti, katere

vzroki še niso povsem pojasnjeni. Do neke dobe je prav za prav vsak otrok sluhonem, to se pravi, da sliši, pa vendar ne govori. Zato je težko določiti mejo, kjer se začne sluhonemost kot bolezenski pojav.

Zelo zanimiva je bila nato demonstracija z malimi gluhošolci, ki jo je pokazal njihov razrednik, strokovni učitelj g. Karol Puhar. Opisal nam je, kakšni so bili ti siromaški, ki jih je dobil v roke ter nam nazorno pokazal, kako jih je začel pripravljati za govor z različnimi dihalnimi vajami, koliko govora so potem pridobili v prvem in drugem razredu in kako se že spretno izražajo sedaj v tretjem šolskem letu. Opozoril je na mnoge težkoče v artikulaciji, ki izvirajo iz optičnih zamenjav poedinih glasov. Šele kombinacija in primerno razvita inteligenca pomaga gluhošolcu preko teh težkoč. Otroci so že zelo spretni v branju od ust in govore prav razumljivo. Priskrbeno se je zdelo zlasti, da so svojega učitelja tikali.

Tako sta potekli dobri dve uri, ki ostaneta pečici poslušalcev gotovo v hvaležnem spominu. Zanesli sta ju v svet, ki nam je sicer blizu, pa vendar tako daleč, v skrivnostno delavnico žive človeške besede.

Lepi novi modeli klobukov za Veliko noč velika izbira v salonu M. Jahn Stoina ulica 2 Solidne cene!

Od 1. aprila povišanje cen!

Radi novega obdavčenja konfekcijsko izdelanih oblek se bodo podražile pri nas izdelane TIVAR obleke od 1. aprila dalje.

Do tega roka nam je še mogoče prodajati po nizkih cenah.

Vsled tega si pravočasno zasigurajte in nabavite čimprej naše cenene in prvovrstno izdelane obleke.

TIVAR OBLEKE

Izdelovalnica likerjev, desertnih vin, sirupov in žganjarna

JAKOB PERHAVEC

Maribor - Gosposka ulica štev. 9

Telefon 25-80

Na drobno

Na debelo

Rum, konjak, likerji, slivovka, brinjevec, droženka, kliekovača
SPECIJALITETA:
Grenčak in vermul

Razpis

Občina Podvelka, okraj Maribor desni breg, razpisuje pragmatično mesto občinskega tajnika. Šolska izobrazba: 4. razredi srednje ali njej enake strokovne šole.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z zahtevnimi listinami po čl. 7. in 8. uredbe o obč. uslužbenih, je vložiti v roku enega meseca po objavi tega razpisa pri podpisani občini.

Uprava občine Podvelka, dne 22. marca 1937.

Razpis

Občina Naklo, okraj kranjski, razpisuje pragmatično mesto občinskega tajnika. Šolska izobrazba: 4. razr. srednje ali njej enake strokovne šole. Varščina 5000 Din.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7 in 8. uredbe o obč. uslužbenih, je vložiti tekom enega meseca po objavi tega razpisa v »Službenem listu« pri tej občini.

Občina Naklo, dne 23. marca 1937.

Objava

Jadransko-podunavske banke v Beogradu.

Jadransko-podunavska banka v Beogradu javlja s tem, da izplačuje od 1. januarja 1937 dalje na osnovi tretjega šestmesečnega razporeda v smislu čl. 20 uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov pri blagajni svoje centrale v Beogradu in pri blagajni svoje podružnice v Kotoru:

1. stare vloge, tako one na knjižicah, kakor tudi one na tekočih računih, ki dne 31. decembra 1935 niso presegle vsote 2000 Din v celoti v gotovini;

2. na vse ostale stare vloge na vložnih knjižicah in tekočih računih izplačajo se obresti za drugo polletje 1936 po odbitku akontacij, izplačanih do 31. decembra 1936.

V kolikor upniki ne dvignejo zneskov, ki so izplačujo po tretjem šestmesečnem razporedu, prenesejo se ti na račun novih zavodovih obveznosti, za katere ne velja odlaganje plačil ter se obrestujejo in so vsak čas na razpolago zavodovim upnikom.

Jadransko-podunavska banka v Beogradu.

Šport

Prireditve v Planici odpovedana

Nepovoljno vreme, menjaje sneg, dež in veter, tudi na novi termin od 22. do 29. marca ne dopuščata izvedbe prireditve v Planici. U. S. Planica je sklenilo preložiti prireditve na poznejši čas, ko nastopi popoln preobrat sedanjega vremena in takrat izvesti prireditve v skrčenem obsegu. Snega je v Planici še preko pol metra ter je verjetno, da se bo vreme vsaj v aprilu obrnilo na boljše. Pri sedanjem vremenu pa ni mogoče organizirati prireditve, ker je riziko deževja ali vetra prevelik.

Uradna vremenska poročila

Zveza za tujski promet v Sloveniji, Ljubljana, Tujsko-prometne zveze v Mariboru, Jugoslav. Zmško-sportne Zveze, Slovenskega planinskega društva in Meteorološkega inštituta ljubljanske Univerze

po stanju z dne 23. marca 1937 ob 7. uri zjutraj.

Rateče-Planica: 3. dežuje, 20 južnega snega.

Planica-Statna: 0. sneži, 7 južnega snega na 40 podlage, mala skakalnica uporabna.

Planica-Tamar: -2. sneži, južen sneg na 100 osrednjega snega.

Peč, Pečeltnjek: -2. sneži, 15 južnega snega na 110 podlage.

Triglavska jez.: -6. jasno, sover. 300 subega snega.

Staničeva koča: -4. jasno, severozapadnik.

Boh. jez.: 7. oblakno, vetrovno.

Kofec: 1. sneži na 80 podlage.

Kravec: -2. sneži, 16 novega snega na 150 podlage, severozapadnik.

Po stanju z dne 22. marca 1937.

Gorjuše: 30 južnega snega.

*

Planinske koč. oskrbovane za Velikonočne praznike.

V planinah leži od 3 do 5 metrov snega tako, da so kotanje visoko zalite ter ima planince smučar najugodnejšo priliko za planinsko smučanje. Od no teta se Janez ob Boh. jez. v, kjer si vsaako lahko privošč primeren oddih pred vzponom, vodi pot do Skalaškega doma na Voglu, ki leži na kresni točki

Skalaškega doma na Voglu, ki leži na kresni točki

Smučarja vodi pot preko Govnjane v Dom na Komi - pet ur. Komna je raj za smučarje, ki najhetele zave tise v novem planinskem domu in v koči pod Bogatimom. Preko planine Razor vodiljske markacije do koč pri Triglavskih jezerih, ki je sedaj redno

oskrbovana. Preko Hribarje pripeljejo smučli na Triglavski ledenik do Staničeve koč. ki leži ob robu najlepših visokogorskih smučkih terenov. Spust odtod skozi Zgor. Krmo v Mojstrano. Izletnikom iz Kranjske gore nudi Vršič izborne smučke terene ter Erjavčeva koča primerno zavetišče. Roblekov dam na Begunjski ščeti bo od velikonočne sobote dalje redno oskrbovan vsako nedeljo. Koča na Ljubniku bo pritegnila marsikateroga turista na razgledno točko pred Bleščem. Tudi v Kamniških planinah je smuka izborna ter je v višinah povsod nad 150 cm snega. Kravcec ima visoko zalito pobočje ter nudi idealno smuko proti Kriški Planini. Velika Planina nudi prostrana pobočja, katera pokriva preko 100 cm subega snega. Kamniško Bistrico bodo posetili številni izletniki, ki si želijo sonca in krasnega pogleda na zasnežene Kamniške planine. Dom na Korošci je že oskrbovan. Planinci, izrabite prosti čas ob praznikih ter pohitite v naravo.

LZSP (Službeno). Drevi ob 18.30 v damski sobi kavarne Emona seja tehn. in upravnega odbora. Važno - vsi in točno.

Zveza slovenskih lakoatletskih klubov. (Službeno). V sredo, 24. t. m. se vrši seja tehn. odbora ob 18 v klubski sobi kavarne Union, vhod iz Franciškanške ulice, istotam ob 19 seja upravnega odbora.

Statom klub 31. Opozarjamo vse članstvo - zlasti tekmovalce - da bomo izvedli 28. in 29. marca interne klubske tekme v alpski kombinaciji na Pokljuki. Zato bo v sredo, 24. marca kratek sestanek tekmovalcev v klubovem lokalu ob 17. Za vse ostalo članstvo pa naj bo ta termin namenjen družabnemu svidenju na naših snežnih pobočjih na Gorjušah.

Zveza slovenskih lakoatletskih klubov. (Ta seja u. e. in 3. seja t. o. 3. marca 1937. Razpis cross-country tekmovalca SK Ilirije 21. t. m. se vzame na znanje in odobri predložitve termina od 18. na 21. t. m. Verifikacije: čitajo se z pravico nastopa takoj za: ASK Primorje: Berčič Jože, Jernež Franc, SK Zeleničar: Zimic Dušan (1919), Stalekar Karel (1920), Košir Jože (1920), Ledinek Stanko (1920), Stern Ivan (1919), Kardinar Josip (1919), SSK Maraton: Zorak Engelbert, preje ASK Primorje, ki se opozarja na čl. 2. t. p. p. S pravico takojšnjega nastopa s pridržkom, da bodo prijavnice poslane JLAS u tedaj, ko klubi predložijo rojstne liste: ASK Primorje: Sustar Anton (1919), SSK Maraton: Kovačič Karel (1919), Sodec Karel (1920) SK Zeleničar: Orel Stanko (1920). Opozarjajo se tem potom vsi klubi, da morajo pri priložitvi juniorskih prijavnice priložiti glasom sklepa občnega zbora JLAZ-e, z dne 26. decembra njihove rojstne liste. - Vzamejo se na znanje zapiski e. p. meetinga SK Mare in e. p. prv. Ljubljane (SK Ilirija) od 7. t. m. - Poziva se zbor ljubko atletskih sodnikov v Mariboru, da skliče likvidacijsko skupščino, istotako Poverništvo JLAZ-e in o slednji obvesti Zvezo. - Poziva se poslednjič v izogib posledicam izveljavim iz kazn. prav. JLAZ-e SK Kranj, da pošlje sezname atletov, ki so nastopili v letu 1936, dalje atletov, ki jih želi imeti verificirane tudi v bodoče, in seznam terminov prireditve, vse v 2 izvodih.

Globoko užalošeni naznanjamo, da je po kratki bolezni včeraj dopoldne umrl naš nad vse ljubljeni soprog, oče, stari oče, brat, stric in tast, gospod

Anton Šramel

finančni uradnik v pokoju

Na zadnji poti ga spremimo v četrtek, dne 25. marca 1937 ob 3 popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 24. marca 1937.

Edviga Šramel roj. Kukanja, soproga; inž. Anton, inž. Vladimir, dent. Maks, Bogo, sinovi - in ostalo sorodstvo.

Za veliko noč

dobite najboljše in najmodernejše klobuke po znatno znižanih cenah pri

Vinko Bogataju klobučar, Radovljica Sprejemajo se popravila Solidna postrežba

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1... ženitovanjski oglasi Din 2... Najmanjši znesek za mali oglas Din 10... Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročitvi...

Kupimo

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone kupujem po najvišjih dnevnih cenah. A. KAJFEZ urar

Ljubljana, Miklošičeva 14

Vinski kamen in sušene drože kupuje A. Resman K. D., Zagreb, Illica 223.

Sivalni stroj

dobro ohranjen, kuplmo. Ponudbe upravi »Sl.« pod »Sivalni stroji« 4628. (k)

Vino kupi

hotelska družba. Le pristna, boljša namizna dolensjska rdeča in bela ter štajerska buketa vina (večji kvantum). - Ponudbe z vzorci in ceno na:

A. Breznik Ljubljana Aleksandrova 7

Službodobe

Vinski potnik ki ima zveze z veletrgovci z vinom in žganjem na Hrvaškem in Sloveniji - naj pošlje pismeno ponudbo z referencami na Publicitas d. d., Zagreb, Illica 9, pod št. 45690. (b)

Varuhinjo

s primerno šol. izobrazbo sprejemem za čez dan k 2letni punčki. Predstaviti se na Tyrševi cesti 12, Papiroteka. (b)

Pletilnega mojstra

(mehanika), z večletno prakso, izurjenega, sprejme takoj v stalno službo tovarna pletenin. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4589. (b)

Trgovsko sposobne osebe

se iščejo v vseh znatnejših krajih države - za rentabilen in donosen posel. - Reflektanti naj stavijo svoje ponudbe na Publicitas Zagreb pod 45691.

Brivskega pomočnika (-co)

za pomaganje v petek in soboto - išče Stojš A., Sevnica. (b)

Krojaškega pomočnika

in pomočnico ter vajenca sprejemem takoj. - Pleško Jože, Cankarjevo nabrežje je 3 (trimestlje). (b)

Tovarniško podjetje

išče samostojnega uradnika, perfektnega v slovenskem, srbohrvaškem in nemškem dopisovanju, ter verziranega v knjigovodstvu. Uradniki s tovarniško prakso imajo prednost. Podrobne ponudbe z navedbo zahtevkov nasloviti podružnici »Sl.« v Celju pod »April« št. 4619. (b)

Službe iščejo

Sodeloval bi s šoferjem tovornega avtomobila osebno in z gotovino do 20.000 Din. Ponudbe podružnici »Slov.« v Celju pod »Takoje« 4620

Glasba

Zemenjavamo stare pišoce, gramofone, radio aparate za nove proti primernemu doplačilu.

elektroton PASAŽA NEBOTIČNIK

Obrt

Gumbe, plise, entel, ažur predtisk in monograme hitro izvrši Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Strukelj. (t)

Posrestva

Posrestvo dela št. obrsti Opatar tvoj kupca brš dobi 4 če v srbek si za denar boš hito kupil gospodar!

Stavbne parcele

v lepi legi v Ljubljani, blizu Celovške ceste in gorenjskega kolodvora - naprodaj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 4620. (p)

V Brezicah

in okolici so naprodaj hiše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsovega veleposrestva. - Pojasnila pri Inž. Miklau Otmar, Brezice. (p)

Denar

Ai. Planinšek, Ljubljana Beethovnova 14/I, telefon 35-10, vnovči vloge vseh denarnih zavodov najkulantneje takoj v gotovini in daje informacije brezplačno. (d)

Posojila dajemo

državnim in privatnim namščencem v Ljubljani v gotovini in blagovnih bonih Hermes. Informacije: Tavčarjeva 2. (d)

Prodamo

Velikonočne šunke Klefševe in Wögererjeve, kakor tudi namočeno polenovko - dobite pri: I. Buzzollini, Lingarjeva ulica. (t)

Vrtnice, nizke, holandske

novjših vrst in barv, 10 komadov 60 Din (10 nagoljevih sadik zastoj). - Visoke dveletne komad 15, plezalkke vseh barv 6, polyanthe 6, clematis 30, vrtna hortenzije 5, mahonije 3, mesečne jagode 50 sadik 20 Din itd. - razpošilja vrtnarstvo Ivan Jemec, Maribor. (r)

Damske štofe

velika izbira - najcenejše Gorčičar, Sv. Petra c. 29.

Trechcoate vetrne suknišče, novosti za športne obleke - nudi ceneno Presker, Sv. Petra cesta 14. (t)

Sveže najlinije norveško

ribje olje iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Volna, svila, bombaž

staino v bogati izbiri v vseh vrstah - za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana Zidovska ul. in Stari trg

Deset nizkih vrtnic

v različnih novih prekrasnih barvah, trajno cvetoče sorte z zavojnino in poštnino vred 60 Din. Le na prostem odgojene sadike, ki cvetijo že od majnika naprej do pozne jeseni. Ravno toliko stane 20 slabejših sadik. - Sadjarstvo Dolinašek, Kamnica, p. Maribor. (t)

Deset vrtnic plezalk

v krasnih novih, deloma trajno cvetočih sortah z zavojnino in poštnino vred 60 Din. - Sadjarstvo Dolinašek, Kamnica, pošta Maribor. (t)

Za postne dneve

ribe, sir, kvargelni in delikatese pri L. Uhler Glavni trg - Rotovž Maribor.

Moško perilo za pomlad

v ogromni izbiri po najnižjih tovarniških cenah se dobi pri »Kreko«, Tavčarjeva ulica 3. (t)

VINA

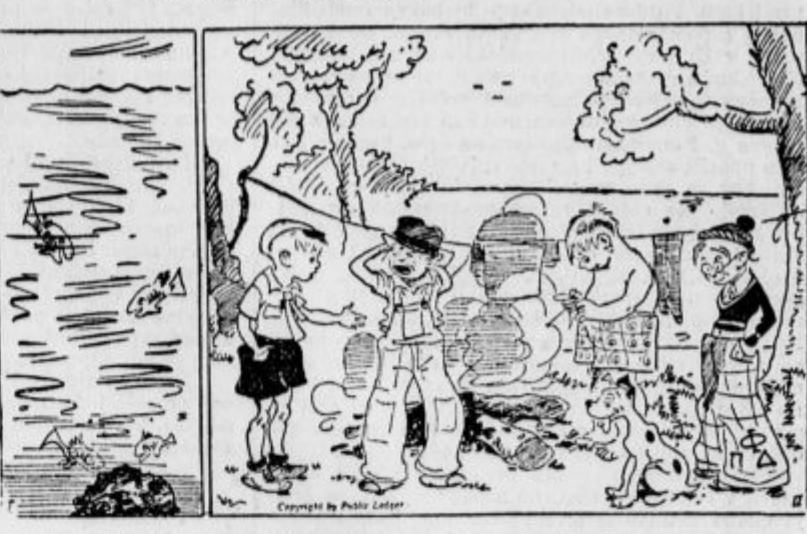
za vse prilike naročite pri Centralni vinarni v Ljubljani. TELEFON ŠTEV. 25-73

Modroce

otomane, divane itd., naročite najceneje pri Ivanu Habiču, tapetniku, Poljanska c. 17, Ljubljana.

Meteor pade z neba

65. Čudovita najdba na dnu reke.

Dečki so odveslali proti bregu, da se malo oddahnjejo po prestatem strahu in naporu. Na bregu so zakurili ogenj, da si je Debeluhar lahko posušil mokro obleko. Nenadoma je Profesorja obšla huda skrb. »Poslušaj, Tinček!« je rekel. »Recimo, da s teleskopom doženemo, kje leži meteor; toda kdo bo šel ponj?« »Jaz, kdo pa?!« je samozavestno odgovoril Tinček.

Ko so se dečki odpočili, so spet skočili na splav in odveslali na sredo reke. Tinček je z novo vneto začel kukati skozi teleskop. Čez nekaj časa je dvignil glavo, se skrivnostno nasmešnil in hitro vrgl obkolo raz sebe. »Ali si ga našel?« ga je z napeto pozornostjo vprašal Profesor. »Boste že videli!« je rekel Tinček in skočil v vodo.

Advertisement for Rudolf Čik, VISJI REVIDENT DRŽAVNIH ŽELEZNIC V P. POGREB BO V SREDO, DNE 24. MARCA 1937 OB POL TREH POPOLDNE IZ HIŠE ŽALOSTI ZABJAK 12 NA POKOPALIŠČE K SV. KRIZU. V LJUBLJANI, DNE 22. MARCA 1937. TEREZIJA SESTRA.

TUDI ZA POMLAD KUPITE PRI PAULIN-u, Ljubljana, Kongresni trg 5, ker boste za manjši denar imeli lepši model, elegantnejši kroj in boljše izdelavo.

Rudolf Timmermans: 5 Junaki iz Alcázarja Nerad izgublja dosti besed. Le na kratko, a prav iz srca spregovori: »Zahvaljeni!« Potem seže vsakemu v roko, pogleda slehernemu v oči, ko da jih iznova zapriseže - na Alcázar - na Španijo! Municije, municije! V ponedeljek dopoldne dobi ravnatelj tvornice za orožje povelje iz Madrida, da naj dá vso municijo naložiti na tovorne avtomobile in jih nemudoma poslati v Madrid. Polkovnik Soto sporoči to po telefonu polkovniku Moscardóju. »Prav! Potrebne tovorne avtomobile bom zasegel in poslal doli k vam. Da vse skrbno izvedemo, naj nalagajo municije oni častniki, ki so tu na tečaju.« »Kdaj bodo mogli biti avtomobili tu?« »Popoldne krog četrte ure.« Danes kar nič ne miruje telefon pri Moscardóju. Spet zarožlja zvonec. »Tukaj major Diaz Gomez.« »Tukaj Moscardó. Kaj je?« »Moji ljudje so prijeli dva stražnika, ki sta se z motornim kolesom pripeljala iz Madrida.« »Ste ju že zaslišali?« »Ze. Poslali so ju, da poizvesta, kako je pri nas. V Illescasu čaka troje tovornih avtov oboroženih miličnikov iz Madrida in čakajo vesti onih dveh.« »Vaši guardiji so napravili dober lov, gospod major. Oba seveda obdržite v zaporu. Hvala!« Polkovnik Moscardó preudarja: Prvi miličniki so

torej že 35 kilometrov pred Toledom! Ali Madrid kaj sumniči? Videti je že! Do jutri bomo imeli še mir. Miličniki bodo nekaj časa čakali obeh vohunov in ker jih ni dosti, se ne bodo upali brez ojačenja priti semkaj. »Zveži me z vojašnico guardie civil, podpolkovnik Romero.« »...« »Tukaj Moscardó. Ali ste kaj slišali o Illescasu?« »...« »Madrid bo kmalu vse jasno videl. Dobro bi bilo, da zberete takoj vso guardio civil iz vse pokrajine tu v Toledu. Koliko časa bo treba za to?« »...« »Izvrstno! Zdaj je dve. Ob petih naj bodo vse čete tukaj! Prosim, ukrenite takoj vse potrebno!« Zdaj pa zaseči tovorne avtomobile za municijo »za v Madrid« in se pripraviti na napad rdečih miličnikov! Nekemu častniku kar takoj sporočijo potrebna navodila. Dvanajst težkih strojnih pušk je tu in osem lažjih. Te je treba spretno razdeliti: razpostavijo jih na različnih straneh Alcázarja, potem na obeh ploščadah, ki se vzhodno držijo glavnega poslopja in je ena za dvajset metrov više ko druga in zlasti še na vojaškem poveljstvu, ki stoji pred nižje ležečo ploščadjo. Predvsem je treba ceste dobro zavarovati. Zakaj v neki ulici, ki vodi s strani mimo vojaškega poveljstva k železnim vratom in skozi vrata na spodnjo ploščad, bi mogli poveljstvu priti za hrbet. Na nekaterih mestih v notranjosti trdnjave so židovi... Telefon. »Moscardó.« »Tu vojno ministrstvo Madrid! Kako je z municijo, ki bi jo bili morali že zdavnaj poslati?«

»Sem že zasegel sedemnajst tovornih avtov in pravkar bodo začeli nalagati municijo!« V svetovno znani toledski tvornici za orožje opravlja delo osemnajst častnikov pod nadzorstvom nekega majorja. Prinašajo zaboje municije in vse poslednje zaloge. Spočetka so rdeči delavci nezaupljivi. A ko jim šoferji tovornih avtov povedo, da je municija namenjena za Madrid, so zadovoljni. Častniki temeljito opravljajo svojo nalogo in ne pozabijo niti na eno patrono! Dokler ni vse naloženo na tovornih avtih, se začne že temniti. Krog 900.000 nabojev za puške v 600 zabojih, sleherni zaboj tehta 52 kilogramov! Trudapolno delo! Naloženi avti naj se po povelju Moscardója odpeljejo šele drugo jutro v Madrid. Častniki prebijejo noč v orožarnici, ravnatelj, polkovnik Soto, se jim zdi sumljiv. Vražja reč bi bila to, če bi se Sotu preveč mudilo z odpravo municije in bi tovorne avte izročil rdečim miličnikom! Težko obloženi tovorni avtomobili, ki so na dvorišču tvornice, morajo biti seveda zastraženi! Tega večera se polkovnik Moscardó še nekaj razgovarja s kadeti in z nekaterimi mlajšimi častniki. Vsi gredo smehljaje se iz njegove pisarne. Odklej pa zna resni Moscardó zbijati šale? Pa še v teh časih? Vojno stanje in »upornik« kadeti. V torek, 21. julija, že prav zarana - nad Toledom in stolpovi Alcázarja plantijo še zvezde mile, izginjajoče, poletne noči - iz nenada zbudijo vojake bojnega polka, ki so dodeljeni Alcázarju.

Celoletna naročnina na: Leposlovno in ljudsko knjižnico Zbirko domačih pisateljev Zbirko mladinskih spisov JUGOSLOVANSKA KNJIŽARNA 7 vezanih knjig mesečno Din 25 - 3 vezane knjige mesečno Din 11 - 4 vezane knjige mesečno Din 9 -